Yekîtiya Sosyalîst

RIZGARÎ * DEMOKRASÎ * SOSYALÎZM

Hezîran/Tîrmeh 1990 Hejmar 24

KÜRDİSTAN'DA SOSYALİST DÜŞÜNCENİN – EYLEMİN BAĞIMSIZ ÖRGÜTLENDİRİLMESİ GELECEĞİN GÜVENCESİDİR

Selim KEYA

Sosyalist düşüncenin tarihi eski. Bu yüce düşünce, toplumların gelişim ve dönüşümlerinin belirli bir aşamasında, sınıfsal yoğunlaşmanın kapitalizm düzeyinde kendisini ortaya koyması ile birlikte ayrıntılarıyla bir sentez olarak kendisini hissettirdi.

Sosyalist düşüncenin şekillenmesi, ha deyince olan bir iş olmadığı gibi, bir yığın aşamalardan geçerek, kendisinden önceki düşüncelerle iç–içe, onlarla çatışarak ve çelişerek; şekillenme şansı buldu. Bundan dolayıdır ki, sosyalizmin tarihi, aym zamanda kapitalizmin tarihi ile özdeşleşmekle birlikte, ondan öncesine dayanan bir düşünce sistemidir. Bilimin tarihi ile atbaşı yürüyerek gelme şansını bulan düşünce biçimlerinden biridir.

Sosyalist düşüncenin şekillenmesi, sınıfların gelişmesi ile de bir paralellik taşımakla birlikte, bir eylem çizgisi olarak örgütlenme girişimleriyle de her zaman kanbağı içinde olan, kapitalist toplumun egemen sınıflarına karşı, öncelikle onların dünya görüşü burjuva düşüncesine karşı kendisini "ispatlama", burjuva dünya görüşüyle farklılığını en ayrıntılarına kadar gösterme çabasının da bir ürünüdür.

Özcesi, sosyalist düşünce, kapitalizm koşullarında, kapitalist toplumun modern burjuva ve proleter sınıflarının toplumun kaderini tayin eder asli unsurlar olarak belirlenmesiyle: burjuva ve burjuva öncesi düşüncelerle alternatif, burjuvazinin çıkarlarına zıt olan, onunla çakışma göstermeyen toplumsal çıkarları temsil eden bir dünya görüşü. Bundan dolayı da, burjuvazinin ezdiği, sömürdüğü, toplumda üretken güç olmasına rağmen, hiçbir etkinliğe ve özellikle de siyasal etkinliğe sahip olmayan işçi sınıfına, çıkarları ve maddi ilişkileri işçi sınıfına yakın olan toplumsal kesimlere dayanan; Onların ekonomik, toplumsal ve siyasal taleplerini organize ederek dönüştürme ve sınıfsızlaştırma sürecine tabi tutan bir dünya görüşüdür. Bundandır ki, ömrü bir toplum yapılanması ile sınırlı değildir. Sosyalist toplumun dönüşmesinde de, bu dünya görüşü öncüdür ve yol gösterici dir. Çünkü, sosyalizm, bilimsel bir dünya görüşüdür. Eskimeyen, antika hale gelemiyecek olan, her zaman kendisini yenileyen, yenileyebilecek olan bir dünya görüşüdür.

Sosyalist düşüncenin, toplumsal yapının şekillenmesine bağlı olarak, Kürdistan'a geç geldiği tartışmasız. Ömrü, 25 yılı bile doldurmuş değil. Her ne kadar 25 yıl, bir insan için gençlik çağını ifade ediyorsa da, bir dünya görüşü, sosyalist düşünce için gençliğe tekabül etmiyor; tabir caizse çocukluk çağının aşılmakta olduğu bir dönemi ifade etmektedir. sosyalist düşüncenin Kürdistan'a geç gelmesinin bir yandan sınıfsal bir bağı toplumsal gelişimin düzeyi bağı) ve bir de kültür bağı, bilimin toplumda güncel olup olmaması bağı vardır.

Yüzyıllardır işgal edilmiş ve sömürge bir konumda bulunan Kürdistan'da: Sömürgeciler, ekonomik, toplumsal, siyasal ve kültürel geriliğin devam ettirilmesi için özel ve planlı bir çaba göstermişlerdir. Bu geri bıraktırılmışlık özel çabasının bir sonucudur ki, ülkemizde toplumsal yapı normal bir gelişim seyri izlememiş, çarpık bir yapılanma göstermiştir. Denilebilinir ki, kapitalizm de geç, çarpık gelmiştir ve yine organik olmayan bir çizgi izleyerek büyüme, gelişme göstermiştir. Böyle çarpık ve geri bir kapitalist toplumda, sınıfsallaşmanında çarpık, yordamınca olmayacağı tartışmasızdır.

Bu Çarpıklığın Getirdiği Tartışma

Bundan dolayıdır ki, Kürdistan'da, yıllardır sosyalist hareketimizde, kapitalist bir toplum olarak burjuvazi ve işçi sınıfının konumu; niceliksel ve niteliksel gücü – etkinliği tartışmalı bir konu olmaya devam ediyor. Bu tartışmaların anlamlı olduğunu

düşünüyorum. Bir geriliği ifade ettiği ve geri bir toplumun varlığının güçlü işaretleri olduğu açık. Ama, bunun yanında sosyalist düşüncenin 25 yıldır şekillenmekte olması; ilkel, sosyalizmin çocukluk dönemlerine denk düşen anlamda da olsa örgütlülüğe kavuşması olayınında çok çok anlamlı olduğu ortada.

Sosyalist düşünce ve hareketimiz, ülkemizde son 25 yılda önemli gelişmeler kaydetti. Bu gelişmeler, belirsizlikleri, çarpıklıkları taşısa da: Sosyalist hareketin toplum hayatımıza girdiğinin somut ölçülerini sunan; karşı olduğu sınıflardan ayrımını **bir ölçüde ortaya koyan** ve bağ kurması gereken güçlerle sınırlıda olsa yakınlıklar taşıyan niteliktedir. Bu gelişmenin kendisi de, sosyalist düşüncenin evrensel boyutlarından birini sunmaktadır.

Sosyalist Hereketimizin düşünsel ve eylemsel planda gelişmesi için büyük bir çaba gösterilmiştir. İşçi sınıfı, genel olarak halk hareketimiz ve ulusal hareketimizle bütünleşmesi için uğraşlar verilmiştir. Ama bütün bu uğraşlar, sosyalist Hareketimizi **sığ niteliğinden, geri özelliklerinden** kurtaramamıştır. Bu sığlığın ve geriliğin toplumsal bağı ve kültürel bilgi birikiminin ilkelliği bağı da görmemezlikten gelinemez. Buna arti ek olarak, sosyalist Hareketimizin merkezi bir örgütlülüğe kavuşmamasının, doğuş günlerinden itibaren parçalılık, bölünmüşlük halinin bu olumsuzlukta büyük rolünün olduğunu düşünüyorum.

Şu saptamalardan şuraya geliyorum: Ülkemizde sosyalist düşünce bir olgu. Aydınlara büyük ölçüde, emekçi halk yığınlarına belirli bir ölçüde mal olmuş durumdadır. Sosyalist Hareket **ideolojik, teorik, siyasal ve örgütsel boyutlarıyla da göze batar niteliktedir.** Bunun yanında, parçalanmış ve bölünmüş haldedir. Ülkemizdeki toplumsal, kültürel geriliğin varlığı ile bir çakışma gösterdiğinde, olgunlaşması, sığlıktan kurtulması mümkün olmuyor. O zaman, ertelenemez bir görevle karşı karşıyayız: Sosyalist Hareket'in birliğinin sağlanması, sosyalist düşüncenin derinleştirilmesi ve yeni bir yorumla ele alınmasıdır.

Uluslararası sosyalist hareketin bünyesindeki gelişmeler de, ülkemizde sosyalist hareketin bütünleşmesini, yeni bir yorumla ele alınıp, örgütlülüğe kavuşmasını bir görev olarak dayatmış durumdadır. Bundan önce, dört sömürgeci ülke tarafından egemenlik altında tutulan ülkemizde ulusal ve toplumsal devrimin organikçe gerçekleştirilmesi, sürekli kılınması içinde haydi haydi bir zorunluluktur.

Sosyalist Düşünce Diğer Düşünce Tarzlarından Farklıdır

Uluslararası düzeyde olduğu gibi, ulusal düzeyde de sosyalist düşüncenin—felsefenin, burjuva ve diğer egemen sınıf düşüncelerinden farklı olduğu çoktan ortaya çıkmıştır

Bu düşünceler—felsefeler iç—içe gelişen düşünce—felsefeler olmalarına rağmen, nitelik olarak ayrı özellikler taşıyan, biribirinin inkarına dayanan düşünce—felsefelerdr. Bu düşünce—felsefelerin sahiplerinin de ayrı ayrı olduğu çoktandır ispat olmuş durumda. Böyle olunca, sosyalist düşünce de burjuvazinin dışındaki emekçi sınıf ve tabakalarca sahiplenilecek, geliştirilecek ve örgütlülüğe kavuşturulacaktır.

Kürdistan kapitalist bir toplumdur. Kapitalist toplumun sınıf ve tabakaları, değer yargıları gelişkin bir kapitalist toplumdaki gibi çok büyük netlikte, ayrımlarını tümüyle ortaya koyan nitelikte olmazsa da, ortaya çıkmışlardır. Toplumumuzdaki rollerini çoktandır oynamaya başlamışlardır.

Toplumumuz, ulusal—toplumsal devrimlere ve sürekli dönüşümler sürecine derinden ihtiyaç duymaktadır. Bu değişim ve dönüşümün, en kaba hatlarıyla iki kanaldan gelişme gösterdiği ortada. **Bir gelişme kanalı,** genel hatlarıyla egemen yurtsever sınıfların kanalı. **Diğer gelişme kanalı,** emekçi sınıf ve tabakaların kanalı. İdeoloji—siyaset sahasında birinci gelişim kanalı burjuva, küçük burjuva ve hatta feodal milliyetçilikle; ikinci gelişim kanalı, sosyalist aydınlar, işçi sınıfı ve diğer emekçi tabakalarla genel bir tanıma kavuşturulabilinir.

Biz sosyalistler, ikinci gelişim kanalının içinde bir yerdeyiz. Görevimiz, sosyalist düşünceyi, diğer düşüncelerden bağımsız bir biçimde örgütlemek, ele almak, geliştirip — derinleştirmek ve topluma mal etmektir. Bu anlamıyla, gerçek anlamda ve toplumsal gelişmede iç—içelik olgusunu da hiçbir zaman devre dışı bırakmadan, **ayrı durmayı** herşeyden önce öğrenmeliyiz. Ondan sonra, ittifak edeceğimiz güçlerle ittifak etmeyi düşünce ve eylemde programlamalıyız.

Sosyalistler İçin Nasıl Bir Örgüt?

Sosyalist sıfatının ya da tanımlamasının kendisi, bizim nasıl bir örgüte ihtiyaç duyduğumuzu ortaya koyuyor. Buna göre, en kaba hatlarıyla bir tanımlama yapılırsa: **Sosyalist bir örgüte ihtiyacımızın olduğu tartışmasızdır.**

Sosyalist bir örgüt, sosyalist düşüncenin bağımsız, diğer egemen sınıf düşüncelerinden ayrı örgütlenmesini sağlayacak; sosyalist düşünce kişiliğini ortaya koyacaktır.

İhtiyacımız olan sosyalist örgüt, **kitlesel bir sosyalist örgüt** olacaktır. Bu kitlesel sosyalist örgüt, sadece işçi sınıfının değil, çıkarları değişim ve dönüşümde olan, işçi sınıfı ile yakınlıklar taşıyan sınıf ve tabakaların örgütü olacaktır. Bu sosyalist örgüt, **klasik bir sosyalist örgüt değil, modern bir örgütlenme olacaktır.** Uluslararası ve ulusal düzeyde sosyalizm planındaki gelişmeleri görerek sentezleştiren, yeni yorumlara varan bir örgütlenme olacaktır. Sürekli değişim ve dönüşümü öngören toplum projelerini her düzeyde; ideoloji, sosyal, siyasal, kültürel, felsefe vb. hayati alanlarda pratikçe uygulayan bir sosyalist örgüt olacaktır.

Kürdistan'da sosyalizmin tüm topluma mal olması için çaba sarfedecektir. Bunun içinde, özellikle ulusal demokratik devrimi aşamasında, ulsal sınıf ve tabakalarla bağ kurmaktan, ittifak etmekten; eylem birliği sağlamaktan korkmayacaktır. Bu anlamıyla, kendi ayrım çizgilerini ortaya koyarak, ulusal uzlaşmadan kaçamıyacak ve korkmayacak olan bir örgütlenme olacaktır. Bu ulusal uzlaşmanın, sosyalizmi **"kirleteceği"** korkusunu da elden bırakmadan, ama onunla iç—içe gelişmekten, topluma ulaşmaktan korkulmaması gerektiğini göstermesi de bir zorunluluktur. Hatta toplumsal devrim aşamasında da, egemen sınıflarla, toplumun değişim ve dönüşüm projelerinde birleşmesi oranında uzlaşmaktan kaçmaması gereken bir

örgütlenmedir. Toplumsal devrim aşamasında, sürekli değişim ve dönüşüm projelerinin geliştirilmesi ve uygulanması için burjuva kesimlerle uzlaşma – anlaşma sağlanması, sınıfların varlık şartlarını ortadan kaldırmanın ortamını hazırlayacaktır. Bu düzeyde, işçi sınıfı ve yakın bağlaşıkları ile, geçmiş toplumsal dönemin egemenlerinin tarih karşısındaki durumları büyük bir farklılık taşımadığı, düşündüğümüz alternatif olgulardan biridir. Sonuçta, sosyalizm tüm insanlığın düşüncesi olarak, her kategoriden insanın dünya görüşü olmaya aday, tüm insanlığın çıkarlarını savunan ve organize eden bir dünya görüşüdür.

Sosyalist kitle örgütümüz, bilimsel sosyalizmin tarihsel gelişim içinde hem düşünsel ve hem de eylemsel planda ortaya çıkardığı tüm örgüt prensiplerini, biçimlerini kendi bünyesinde eleştirici ve canlı bir biçimde sentezleştiren özellikler taşımak durumundadır. Bu anlamıyla, herhangi bir ülkede ulusal koşulların ve içinden geçinilen dönemin önemli ölçüde şekillendirdiği sosyalist örgüt modellerini tıpa – tıp ve aynen almak durumunda değildir. Bu anlamıyla, sosyalizmin örgütlenmesinde ve burjuva düşüncesine karşı örgütlü bir alternatif hale gelmesinde, Leninist örgütün ilkeleri ve prensipleri en etkin örgütlenme biçimi olarak ortaya gelmesine rağmen; eleştirici bir mantıkla ele alınarak, sosyalizmin uluslararası mirası ile karılması, sentezleştirilmesi gerekir.

Bu anlamıyla, Bolşevik örgütlenme sosyalizme daha uygun bir örgütlenme modeli olmasına rağmen, tek başına yeterli olmadığı; diğer sosyalist örgüt modelleriyle senteze gelmesi, örneğin meuşeviklerin ve diğer sosyalist örgüt biçimlerini de değerlendirme dışı tutmayan bir örgütlenmenin yaratılması gerekir.

Sosyalist kitle örgütümüz, katılımı yoğunlaştıran bir demokratikliği benimsemek zorundadır. Katılımı yoğunlaştıran demokratik temel kıstasları sıralarsak: Örgütlenmede çoğulculuğu esas almak zorundadır. Örgütte çoğulculuk, örgüt üyesinin ya da taraftarının her sorunda (temel ya da ikincil) aynı şeyi motonom düşünmeyecekleri, aynı şeyleri tekrarlamak zorunda olmayacakları; örgüt içinde temel ya da ikincil sorunlarda farklı yaklaşımların, yorumların ve eğilimlerin olabileceği demektir. Bu kadarla da sınırlı değildir: Azınlık görüşlerinin çoğunluk olabilmesi için gerekli bir işleyişin sağlanmasıdır.

Eylem birliği esastır. Ama, eylem birliği esastır diye, çoğunluğun kararlarının eleştirisiz olarak uygulanması büyük bir tehlike taşır. Giderek bir kesimin diktatörlüğüne yol açar. Azınlık düşüncenin çoğunluk haline gelebilmesi, kapalı kapılar arkasındaki tartışmalarla olmaz. Aynı zamanda, kitlesel denetime açık, onları da tartışmalara katan bir düzeyde olabilir. Bu anlamıyla, örgütümüzün düşüncelerini dışarıya açan yayın organlarının fouksiyonlarının, dünden daha farklı bir niteliktе ele alınması gerektiğini düşünüyorum.

sosyalist örgütümüz bugünden görevleri demokratça bölüşen, hakları koruyan, seçme – seçilme hakkını yerli yerine oturtmaya çalışan bir örgütlenme olacaktır. Her düzeyde, toplumsal değişim ve dönüşümü sağlayacak projeleri hazırlamak zorundadır.

Örgütümüz çoğulcu bir toplumu öngörecektir. Gelecek soyalist toplumumuzun da çoğulcu olacağını öngörmek zorundadır.

katılımın sağlanmasında, düşünce özgürlüğü esastır. Burjuva demokrasisinde bile düşünce özgürlüğü olduğuna göre, bizim sosyalist örgütümüzde düşünce özgürlüğünün olmaması gerçekten tamı tamına bir hilkat garibesi olacaktır. Buradan şuraya gelmek istiyorum: Sosyalist demokrasi, burjuva demokrasisinden geri olmayacaktır. Onu fersah fersah aşan bir uygulama ve toplum projesi olmak zorundadır.

Sosyalist Örgütün Oluşturulmasına Nereden Başlanmalıdır?

Ülkemizde sosyalist hareketin birikimi gözden uzak tutulmadan, onu sahiplenerek; sahiplenirken eleştirmeyi elden bmırakmadan bir sentezin yaratılmasıdır. Ülkemizde sosyalizan örgütlenmeler çoktandır ortaya çıkmıştır. Yoğun bir sosyalist potansiyel vardır. Sosyalist kadroların büyük bir kesimi örgütsüzdür. Örgütlü olanlarda, büyük bir parçalılık içindedirler.

Öyleyse sosyalist potansiyelimizin bütün ögelerini ele almak, onu değiştirip dönüştürmek ve onunla yetinmeden asıl dinamiklere ulaşmaya çalışmak gerekmektedir.

Bundan dolayıdır ki, kendisine sosyalist diyen ve sosyalizm için mücadele eden, sosyalist düşünceyi örgütlenmeye çalışan tüm yapılanmaların, kadroların bu örgütlenmeye katılmasını savunuyoruz. Bugünkü aşamada, ileri sürdüğümüz bu düşüncelerimiz hayata geçirilemezse bile, ileride bu düşüncelerin hayata geçirilebileceği anlayışıyla yaklaşımlar, ilişki biçimleri tayin edilmelidir.

Bu sorunda kitlelere açık yoğun tartışmalar yapılmalıdır.Kitlelere açık yoğun tartışmalar, değişik biçimler altında sürdürülebilinir. En etkin biçimi, yayın düzeyinde bu sorunun tartışılmasıdır. Konferanslar, panellerde tartışma biçimleridir.

Sorunun tartışılmasında, ülke içi ve ülke dışı organikliği, birliği iyi sağlanmalıdır. Bu anlamıyla, ülkede belirli bir yayın platformunun tayin edilmesi yoluna gidilmelidir. Broşürler çıkarılabilinir...

Bunun için ve diğer örgütlenme çalışmalarımızın yürütülmesi için, ülkede, dışardaki çalışmalara paralel çalışmalar yürütecek bir yapılanma oluşturulmalıdır.

Tartışma yeterli değildir. Tartışmalarla atbaşı yürüyen bir hazırlık ve eylemlilik içine girilmelidir.

Bunun içinde: Örgütün projelerinin hazırlanmasına geçilmelidir. En baştada program, tüzük projesinin ortaya çıkarılması merkezinde çalışmaların yoğunlaştırılması gereklidir. Yayın ve diğer düzeylerdeki projelerinde bugünden ele almması ihmal edilmemelidir. Bu projelerin hazırlanması aşamasında da, ortak bir eylemlilik sağlanmalıdır. Bu anlamıyla bir kısa dönemli çalışma programı hazırlanması yoluna gidilebilinir.

DEMOKRATİK MÜCADELE VE ÖRGÜTLENMESİ ÜZERİNE BAZI TESPİTLER (1)

Gerek burjuva demokrasisinin ve gerekse sosyalist demokrasinin kendine özgü, dünya pratiğince de denenmiş, üzerinde kritiklerin de yoğunlaştığı evrensel kuralları vardır. Dolayısıyla, burjuva demokrasisinin ve sosyalist demokrasinin deneyleri, gösterdikleri; bizim de o deneylerden dersler çıkarmamız, sağlıklı bir demokrasi anlayışını oturtabilmemiz için gereklidir. Bunun için de, **"tercihimiz hangi demokrasidir?", "hangi demokrasi insanlığın gelişmesine hizmet eder, sınıfsız ve sömürüsüz bir dünyanın oluşmasına yol açar?", "ülkemiz Kürdistan'da, bulunduğumuz mücadele sürecini ve gelecekte sağlayacağı evrimleşmeyi de gözönüne aldığımız zaman, yığınların harekete geçirilmesi ve katılımı bakımından hangi demokrasi anlayışı elverişlidir"** sorularına, en azından günümüz koşullarında genel çerçeveli de olsa, bir yanıt bulmamız gerekir.

Burjuva demokrasisi, rekabetçi kapitalist dönemin bir olgusudur. Rekabetçi dönemde, toplumun bütün düzeylerinde ve kesimlerinde, dikeyine ve yatayına **"çoğulculuğun" gerçek anlamda ortaya çıkması olgusu**, burjuva demokrasisi olayına yol açtı, onu somutlaştırıp, geliştirdi. Rekabetçi kapitalizmin tekelci kapitalizme doğru evrimleşmeye başlamasından sonra, ekonomik planda bir merkezileşme kesin hatlarıyla ortaya çıktı. Bu ekonomik merkezileşme (tekelleşme), toplumların sosyal, siyasal, kültürel v.b. çok boyutlu manevi hayatında da merkezileşmeye yolaçtı. Bunun sonucu olarak, burjuva demokratik toplumun "çoğulcu" karakterine dayanan siyasal rejimin, iktidarın karakteri değişti. siyasal iktidar, bir mali oligarşinin, otokratik elitin elinde toplandı. Bu yapının yapısal özelliğinin bir sonucu olarak, burjuva demokrasisi son buldu. Onun yerine, değişik türden diktatörlük biçimleri, yönetim biçimleri belirlendi.

Toplumsal gelişimin tarihi de göstermektedir ki, kapitalizmin tekelleşmesi ile birlikte: yabancılaşma yoğunlaşmakta, demokrasi yerini oligarşiye, diktatörlüğe terketmekte. Bu gelişmenin inkarı da, tarihsel olarak oluştu, Tekelci kapitalist dönemin inkarı, sosyalist ekonomi ile somutluk kazandı. 20. yüzyılın başlarında, hem de tekelci kapitalizmin tekamül ettiği koşullarda, Ekim Devrimi'nin gerçekleşmesi, dünya denilen gezegende sosyalizmin alternatif bir yaşam biçimi olarak ortaya çıkması tesadüfi değil, tarihsel bir üründür.

Sosyalist yaşam biçiminin, doğal olarak her yönüyle yeni bir alternatif, burjuva/kapitalist alternatiften farklı bir alternatif olması kaçınılmazdı. Öyle de oldu. Ekim Devrimi ile birlikte, Sovyetler Birliği koşullarında yeni türde bir yönetim biçimi, yeni türde bir sosyal yaşam, yeni bir rejim, kültür v.b. şekillenmeye başladı. Bu gelişme, sosyalizmin ilk gelişme dönemlerinde olmazsa bile, daha sonraki dönemlerinde, çok belirgin bir biçimde görülmeye başlandı.

Bu Yaşam Biçiminin Genişlemesi

Bu alternatif yaşam biçimi, 2. emperyalist dünya paylaşım savaşından sonra, ülkeler düzeyinde genişlediği gibi, yaşam biçimi olarakta daha belirgin özelliklerini ortaya çıkarmaya başladı. Sosyalizmin, birçok ülkede olgunlaşmamış koşullar ve savaş koşullarında, o temelde yükselmeye başlamış olması bir olumsuzluktu. Ondan önce, S. Birliği'nde, yeni yaşam biçiminin şekillenmesinin hastalıkları, deneysizlikleri ve bir yığın olumsuzlukları da ortaya çıkmıştı. Bu yeni olumsuz koşullarla, eski olumsuzlukların birleşmiş olması; sosyalizmin yeni bir yaşam biçimi olarak şekillenmesi, evrimleşmesi v.b. sorunlarında, terslikleri yoğunlaştırması kaçınılmaz oldu. Bütün bu olumsuzluklara rağmen, yeni bir yaşam biçiminin şekillenmesi insanlığın gündemini işgal etmeye devam etti. Bu olgusal gelişme, herkesin yaşamını derinden etkileyen, dünyanın, yeni normlar kazanmasında ciddi bir unsur olmaya devam etti.

Yeni yaşam biçimi, köklü boyutlarda değişiklikleri, insanlığın gündemine soktu. Bunların belli başlılarını sıralarsak: Ekonomik hegemonyanın bir avuç sömürücünün elinde olmasına son verilmesi hedef olarak belirlendi. Yine bir avuç sömürücünün yönetimine son verildi. Onun yerine çoğunluğun emekçilerin yönetiminin şekillenmesi süreç olarak belirlendi. **Kültürel yaşamda,** demokratik, ilerici ve çağdaş ögeler öne çıkarıldı. Sosyal hayata yığınların katılımı, yönetme, yönlendirme de etkin katılımcı karakterleri açığa çıktı.

Bu gelişmenin geldiği aşamada, bütün olumsuzluklarına rağmen; vazgeçilmesi değil, derinleştirilip geliştirilmesi insanlığın gündemindedir. Sosyalist ülkelerdeki gelişmeler bunun işaretleridir.

Biz de, tarihsel olarak, ülkemizin bağımsızlaşması, halkımızın özgürleşmesi için, bu gelişimden yanayız. Bu gelişimin boyutlanmasını, ülkemizin koşullarında istiyoruz. Böyle olunca da, tercihimiz burjuva demokrasisi değil, onun alternatif olan : sosyalist ya da halk demokrasisidir. Sosyalist ve Halk demokrasisinin dünyadaki örneklerinden de hareketle, geliştirici ve eleştirici bir mantıkla yeniyi yaratmaya katkıda bulunacağız. Özellikle de, Ekim

Devrimi'nden bu yana 71 yıllık bir zaman geçmiş olmasına rağmen, sosyalist ülkelerde burjuva demokrasisinin alternatifi sosyalist ve halk demokrasisinin tam anlamıyla gerçekleşememesinin ya da problemlerinin yoğunlukla olması sorunu, bunu daha **bir anlamlı kılmaktadır.** Ortaya çıkan sonuç şudur ki: sosyalist ülkelerde, burjuva demokrasisine alternatif demokrasi bir yaşam biçimine dönüştürülememiştir. Bu gerçeği görmek gerekir.

Bu gerçeğin görülmesi, işin kolay olmadığı anlamında da ele alınması gerektiğini düşünüyoruz. Yoksa, bunu gerçekleştirmeye çalışanları kötülemek, kendimizi temize çıkarmak doğru olmayacaktır. Söylemek kolaydır. Zor olan, onu gerçekleştirmektir. **Öyleyse bizim hareket noktamız:** burjuva demokrasisine alternatif gelişmeden yana olduğumuzu bilerek hareket etmeli, **yeni alternatifin** gelişmesinden yana sağlam düşünceler üretmeliyiz. Bu düşüncenin, gelişmelere paralel biçimde evrimleşmesinin kaçınılmazlığını bilmeliyiz. **İkincisi,** bizim demokrasi anlayışımız, en olumsuz koşullarda bile, burjuva demokrasisinin gerisine düşmeyecek bir nitelikte olmalıdır. En azından, burjuva demokrasisinin en yüksek kapsamlılığını temel alarak, onun inkarı temelinde bir demokrasi anlayışı ve yaşam biçimini yaratmaya çalışmalıyız.

Demokrasi İçin Mücadele Kapsamlı ve Önemli Bir Olay

Bu anlamıyla, demokrasi için mücadele, demokrasinin geliştirilip derinleştirilmesi sorunu kapsamlı bir sorun; dünden daha farklı bir kapsamda ele alınmak zorundadır. Dünkü demokrasi anlayışımız doğal olarak davranışını yarattı, araç–gereçlerini ortaya çıkardı. Bugün, ortaya çıkanlar değerlendirildiği zaman, bu noktada da sınıfta kaldığımız hemen görülür. Onun için de, dünün değerlendirilmesi temelinde, olumlu olanlarına sahip çıkarak, olumsuzluklarıda değiştirerek, çalışmamızı ileri götürmeliyiz.

Burjuva demokrasisinden daha geri olmayan, nitelik olarak onun inkarına yönelik olan demokrasi anlayışımız: dönemin karakteri ve mücadelemizin karakterine uygun belirlenen sınıfsal doku, **çoğulculuğu** temel almak durumunda kalacağımızı göstermektedir. Çoğulculukla, emekçi sınıfların tüm kurumlarda, tüm oluşumlar da ağırlıklı olması ve giderek organik bir biçimde, **zora dayanmayan, iknaya dayanan** egemenliğinin sağlanması derinleştirilip genişletilmeye çalışılmak zorundadır. Çoğulculuktan yana olmak demek, farklı eğilimlere tahammül etmek demektir. Ülkemizdeki sınıf gerçeği ve toplumsal dokunun belirlediği ve belirleyeceği **çok örgütlülüğe / partililiğe** tahammül etmek; bu örgütlerin birlikte yaşaması, halk içindeki çelişkileri ortadan kaldırıcı biçimde **ortak oluşumlara** gitmesinin benimsenmesi demektir. Bu, aynı zaman da, çoğulculuğun, **yığın örgütlerindeki derin etkisini ve yansısını** görmeyi, ona uygun örgüt biçimlerinin ve taktik/davranış biçimlerinin tayin edilmesini gerekli kılmaktadır.

Neden Demokrasiye İhtiyaç Duyuyoruz?

Bu belirlemelerden sonra, "neden demokrasiye ihtiyaç duyuyoruz?" sorununda da bir yaklaşım gösterdikten sonra, Kürdistan'daki özgün duruma geleceğiz.

Yukarıda da belirttiğimiz gibi, demokrasi olgusu ve onun ikili, çok nitelikli yapısı tesadüfen ortaya çıkmamıştır; tarihsel gelişmenin bir ürünü ve insanlığın ihtiyacının bir sonucudur. Demokrasi, esas olarak, bütün halk kesimlerinin toplumu inşaya katılımı mantığının ürünüdür. Toplumun inşası demek, sadece toplumun gelişiminde sırt hamallığını yapmak değil; toplumu yönetmeye ve yönlendirmeye de katılmak demektir. Özcesi, iktidar ortağı olmak demektir. Yine demokrasi demek, yığınların bilinçlenerek, ekonomik, demokratik, sosyal, siyasal tüm insani haklarına sahip çıkması, çağdaş çizgide toplumun gelişmesine önayak olmasıdır. Bunun içindir ki, burjuva demokrasisinin özü bile, "halk için yönetim", "halk adına yönetim", "halkın yönetime katılması" vb. tanımlamalarla belirlenmiştir. Her ne kadar, burjuva demokrasilerinde halk, direk bir biçimde yönetme ve iktidar eylemine katılmıyorsa da, Onun katılımı zorunlu olarak benimsenmiştir, halkın hesabı yapılmıştır. O zaman, sosyalist ya da halk demokrasilerinde, bunun gerçek anlamda gözönüne alınması gerekir. Yönetme ve yönlendirmede, toplumun inşasında, yığınlar sahiplenmek durumundadır. Uzun sözün kısası: halkın kendi kendisini yönetmesi sağlanmalıdır. Bunun da gerçekleşmesi, bugünden döşenecektir. Bu da, onun mantığına uygun oluşumların ortaya çıkarılması ile mümkün olacaktır.

Kürdistan halkının mücadelesi, bu aşamada: ulusal demokratik devrimin gerçekleştirilmesi içindir. Bu da açıkça gösteriyor ki, ulusal demokratik karakter günümüzün belirleyici karakteridir. Mücadelemizin ulusal yanı, dışa karşı, emperyalizme, sömürgeciliğe karşı olan karakteriyle somutluk kazanmakta. Bağımsızlıkta, ulusal bir devlette kişilik bulmaktadır. Ulusal politika, ülke içinde, ulusal çıkarlara uygun ekonomik düzenlemelerin, ekonomik oluşumların oluşturulmasını gerekli kıldığı gibi; ulusal kültürün ve diğer manevi değerler sistematiğinin ulusal çıkarlara uygun; ilerici, demokrat ve çağdaş, sosyalizmden yana evrimleşmeyi güçlendiren bir doğrultuda adımlar atmayı da gerekli kılmaktadır. Ülke dışında da, gerek kurtuluş öncesi ve gerekse sonrası: anti–emperyalist, devrimci demokrat radikal bir politikayı emretmekte; ulusal kurtuluşun çok yönlü inşasına güvence olacak sağlıklı ve kişilikli devrimci bir dış politikayı, ona uygun oluşumların gerçekleşmesini zorunlu kılmaktadır. Bu boyut üzerinde uzunca durmak istememize rağmen; demokratikleşme, demokratik mücadele ve oluşumla bağlantılı, direk bağlantılı olduğunu görüyoruz. Göründüğü gibi, halkın katılımını sağlayan sağlam bir düşünce ve ona uygun demokratik örgütlenme ve mücadele ile: sağlıklı, bağımsız, kişilikli ve ulusal çıkarları temsil eden bir ulusal politika izleyebilmek, genişletip, derinleştirebilmek mümkündür.

Ulusal demokratik mmücadelemizin, çok yönlü ve karmaşık bir sorun olduğuna şüphe yok. Günümüze kadar, Kürdistan'daki ulusal demokratik mücadele de bu yön küçümsenmiş, önemsenmemiş ya da ikinci plana itilmiştir. Mantık, "önce ulusal kurtuluşu sağlayalım" ya da "önce devletimizi kuralım, sonra da

diğer işleri düzenleriz" olmuştur. Bundan, mücadelenin ulusal yönüne önem verildiği gibi bir sonuçla karşılaşılaşacağı beklenilmiştir. Ama, iki yönünün diyalektik hayati birliği sözkonusu olduğu için, mücadelenin **demokratik yönü** ihmal edildiğinden ya da gerekli derinliğe ve genişliğe kavuşturulmadığından; anti–emperyalist kişilikli bir politikada izlenilmemiştir. Gün gelmiştir, ulusal örgütlenmelerin önderliği çok rahat bir biçimde, düşman güçlerle uzlaşır duruma düşmüşlerdir. Ya da ulusal şahsiyetli ve sıhhatlı anti–emperyalist bir politikanın oturmaması için gerekli şartlar hazırlanmıştır. Bu durumda da, yine dömokratik yönün ihmal edilmiş olmasından veya derinleştirilememiş olmasından dolayı; ne uzlaşma gösteren örgütlerin üyeleri, kitlesi bu tutuma karşı sağlıklı bir çıkış yapabilmiş, eleştirebilmiştir. Ne de yığınlar eleştirme, denetleme fonksiyonlarını yerine getirebilmişlerdir. Çünkü, yığınlar, demokratik derinlikte ve genişlikte yeterli örgütlenmelerden her dönem yoksun olmuşlardır. Demek ki, mücadelemizin demokratik yönü önemlidir. Ayrıntılarıyla ele alınmasını döne döne belirtmek gerekiyor.

Şunu çok iyi biliyoruz, bağımsız demokratik bir toplum, hemen istenince gerçekleşebilir bir olgu değildir. Uzun bir gelişim ve mücadele sürecini içeridiğinden şüphe yoktur. Bunun için de, bağımsız demokratik toplumun somutluk kazanması döneminden önceki; en sert ve çatışmalı mücadele döneminin önemi büyüktür. Bağımsız demokratik toplumumuzun inşası, bugünden başlayan bir olaydır. Süreklilikle bu inşanın düşünce, eylem, ilişkiler, örgütlenme ve kurumlaşmalar anlamında sağlanması için çalışmanın yapılması gerekmektedir. Bu anlamıyla da, demokratik mücadele ve çalışmalarımız çok yönlü bir kapsamlılık taşımaktadır.

Ulusal Dumokratik Kurumlaşma Bugünden Yaratılmalıdır

Ülkemizde ulusal kurtuluş mücadelesini örgütlerken, bağımsız ve demokratik toplumumuzun kurumlarının gelişkin olmayan niteliklerini, kurumlarını bugünden **oluşturmak** zorundayız. Bunun içinde, bugünden, yığınların iktidara katılımını sağlayan, onu denetleyip değiştiren siyasal partilerinin yanında; demokratik kitle örgütlerini, sosyal dayanışma kurumlarını yaratmalıyız. Biliniyor ki, yığınların sosyal, siyasal hayata ve fiilen de iktidara katılımı belirli örgütsel yapılanmalarla mümkün olabilir: Sendikalar, gençlik örgütlenmeleri, köylü örgütlenmeleri, kadın örgütlenmeleri, diğer emekçi tabakaların yığın örgütlenmeleri: bilimsel araştırma ve inceleme kurumları; edebiyat, sanat vb. kültür dallarını içine alan kültür kurumları bunların belli başlılarıdır.

Bu örgütlenmelerin bugünden oluşturulması zorunludur. Hatta ve hatta, gelecek bağımsız ve demokratik toplumumuzda oluşturulmak istenen sosyal kurumlar (iş ve işçi bulma kurumları, sosyal–sigortalar, yaşlılar ve şehitlerin ailelerine, çocuklarına yardım kurumları vb..) mücadele sürecine uygun düşen biçimleriyle bugünden inşa edilmek zorundadır...

Ülkemiz de demokratik mücadele ve örgütlenmesi ele alınırken, uluslararası bağlantılarını gözardı etmeden, özellikle de ülkemiz gerçeğini iyi saptamak, direk ve özgün bağlantılarını iyi saptamak zorundayız. Bu prensip gereği ülkemize yaklaştığımız zaman, demokrasi mücadelesi ve örgütlenmesi hem ülkemizin bir sorunu ve hem de ülkemizin sömürgesi olduğu devletin sınırları içindeki diğer halklarla ve ağırlıkla Türk halkıyla ortak sorunudur. Onun için de, sorunun karmaşık boyutları var. Geçmiş mücadele döneminde de, bu karmaşıklık çözümlenemedi.

Ülkemizde yığınların bilinçlendirilmesi, ulusal kurtuluşa katılımını sağlamak, yığınların yönetme ve yönlendirme yeteneklerini geliştirmek ve toplumun inşasında yığınları irade sahibi yapabilmek için; çok güçlü, kapsamlı demokratik kitle örgütlerinin; sosyal ve kültürel kurumların oluşturulması yoluna gidilmelidir. Geçmiş dönemin deneylerinin verdiği sonuç şu: Bu dönemde oluşturulacak demokratik kitle örgütleri, **dünden farklı olmalıdır. Bu örgütlenmeler, sömürgeci sistemin koşulları içinde, belirli hakların kazanılması içinde gereklidir.** Bildiğimiz gibi, geçmişte demokratik kitle örgütlerinde, herhangi bir siyasi eğilimin egemenliği sözkonusuydu. Başka bir deyimle siyasi çizgi yığın örgütleri sözkonusuydu. Bu örgütler de, sadece bir siyasi örgüte, partiye ya da eğilime üye olan, taraftar olan unsurlar bu örgütlenmelerde yer alıyorlardı. Diğer eğilimlerdeki insanlara üye olma, ya da üye olduktan sonra, haklarını savunma hakkı tanınmıyordu. Bundan dolayı da, bu örgütlenmelerin şekillenmesi tek boyutlu, dar ve işleyişlerinde demokratikliği derinleştirmeyen karakterdeydiler. Bu aynı zamanda, siyasi eğilimler arasında varolan ayrılıkları derinleştiren, olumsuzlukları müzminleştiren bir rol da oynuyordu. Denilebilinir ki, bu türdeki örgütlenmeler, geri toplumsal özelliklerle sentezleşince, geleneksel toplumdaki iki aşiret ya da aşiretler arası ilişkilerini, tutumların ortaya çıkması gibi sonuçlar veriyordu. Bu büyük bir olumsuzluktu. Bu yapılarından dolayı, bu örgütlenmeler, yığınlar içinde ciddi etkinlikler gösterememişlerdir.

Yeni Dönemin Kitle Örgütlerinin Karakteri

Yeni dönemde bu gelişmeden çıkardığımız sonuç: Oluşturulacak kitle örgütlenmeleri, bütün siyasi, sosyal eğilimleri bünyesinde barındıran, gerçek yığınsallığa yolları döşeyen örgütlenmeler olmalıdır. Bu örgütlenmeler, ortak bir program/tüzük etrafında, demokratik işleyişin en geniş ve kapsamlı bir biçimde hayat bulmasıyla, eylem birliği temelinde gelişmeler kaydedecek örgütlenmeler olacaktır.

Bu örgütlenme biçünleri, hem ülke ve hem de ülke dışı için geçerli olan örgütlenmelerdir. İsveç'teki **Kürdistan Dernekleri Federasyonu**, geliştirilecek bu modele temel olacak niteliktedir.

Bu yığın örgütlenmesi, yatay demokratik bir örgütlenme olacaktır. Bütün yurtsever toplumsal kesimlerin, ulusal kurtuluş mücadelesine katılımını sağlamak, bilinçlendirmek ve siyasi yönetme özelliklerini geliştirmek için; bütün toplumsal kesimlerin ayrı ayrı örgütlenmesi yoluna gidilebilinir. Ya da bu toplumsal kesimlerden bir kısmının karakter yakınlığı, çıkar yakınlığı sözkonusu

olduğu için, birlikte örgütlenmesiyoluna gidilebilinir.

İşçi sınıfı Örgütlenmesi

Kürdistan toplumununda en istikrarlı konuma aday olan tabakası işçi sınıfıdır. İşçi sınıfının, ulusal mücadelede ağırlığını bütün yönleriyle duyurması ve yaratması, tutarlı ve devrimci dönüşümün zamanında, rahat bir biçimde yapılabilinmesi için, **örgütlülüğü gereklidir.** Ama, işçi sınıfımızın, Türkiye'nin yasal gerçeği içinde, yasal olarak sendikalarını yaratması ve bu örgütleri vasıtasıyla ekonomik—demokratik ve sosyal haklarını talep etmesi, bunların bir kısmını her koşulda elde edebilmesinin olanakları sözkonusudur. Bunun için de, sendikal örgütlenme ile, yasal—siyasal statü ve toplumsal konumla direk bir bağlantısı ve resmiyeti sözkonusudur. Bundan dolayı, Kürdistanlı işçilerin ayrı bağımsız sendikal örgütlenmelerini yaratması, yasal/siyasal statüko açısından, en azından bu aşamada mümkün değildir. Mücadele ve kurtuluşda uzun vadeli olduğu için, Kürdistanlı işçilerin sendikal haklarından vazgeçmesi olanaksızdır. İşçi sınıfımızın sendikal yasal haklarından vazgeçmesi demek, işçi sınıfının kan damarlarını kesmek demektir. Öyleyse: Kürdistanlı işçilerle, Türkiyeli işçiler **ortak sendikalar yaratmalıdırlar.** Bunun yanında, gerek bu sendikalarda ve gerekse toplumun tümünde **işçi sınıfımızın ulusal demokratik ağırlığını gösterebilmesi; ülkemiz gerçeğine bağlı olarak kendisi için sınıf olması sürecinin, bilinç v.b. ögeleriyle olgunlaşması,** bağımsız yığın örgütünü **yaratmasına bağlıdır.** Bu örgütlenme, sendikal haklara sahip olmayan toplumsal kesimlerin yığın örgütlerinin konumlarında olacaklardır; o örgütlenmelerin fonksiyonlarını taşıyacaklardır.

"Kürdistanlı işçiler" kavramını tesadüfen kullanmıyoruz. Bu kavramın içinde, Kürdistan'da yaşayan diğer milliyetlerin (Arapların, Ermenilerin, Süryanilerin) işçileri de yer almaktadır.

Gençlik Kesimi Örgütlenmesi

Kürdistan gençliği, 1960'ların sonlarında, yığınsal örgütlenme geleneğine sahip olan toplumsal kesimi oluşturmaktadır. Bu gelenek, aynı zamanda Türkiye'deki gençliğin yığınsal örgütlenme geleneğinin içinde ve ona paralel gelişen bir olgu oldu. 1960'lardan sonra: ilerici, devrimci ve sol aydın kesimler nasıl ki, Türkiye genelinde örgütlenmeyi öngören bir siyasal örgütlenmede yer aldılar; Kürdistan gençliği de, bu genellik ve genişlikteki gençlik örgütlenmesi içinde yer aldılar: **Fikir Kulüpleri Federasyonu (FKF)**böyle bir örgütlenmeydi.

Kürdistan gençliğinin yığınsal örgütlenme geleneği, Devrimci Doğu Kültür Ocakları (DDKO) ile başladı. Fakat, bilinen nedenlerden dolayı (12 Mart darbesi), ömrü uzun olmadı. Bunun yanında, bu örgütlenmenin, kendi kesiminde ve diğer toplumsal kesimlerde de önemli birikimlere yol açtığından da şüphe yoktur.

1974 sonrasında da, Kürdistan gençliği bu geleneğini büyük oranda sürdürdü. Belirli bir gençlik kesimi, kuruluşunda Devrimci Demokratik Kültür Derneği (DDKD)'nin dışında kalmasına rağmen; DDKD, DDKO gibi yığınsal bir örgüt olma şartlarını belirli ölçülerde bünyesinde barındırıyordu.

1974 sonrası siyasal düzeydeki farklılaşmalar, döneme uygun düşen, fakat Kürdistan halkının menfaatlerine tamı tamına uygun düşmeyen farklılaşmalar; gençlik kesiminin de yığınsal örgütlenmesini parçaladı, bu alanda da siyasi görüşlerin tek boyutlu ve dar egemenliğini getiren örgütlenmelerin ortaya çıkmasını getirdi. Bu bir olumsuzluktu. Bu olumsuzluğu yıllar sonra da gördüğümüze ve tespit ettiğimize göre, bunu ortadan kaldırmalıyız.

DDKO ve DDKD (ilk dönemleri) geleneğini derinleştirici ve geliştirici bir düzeyde, gençliğin değişik yurtsever kesimlerinin yığınsal örgütlenmesini yaratmaya çalışmalıyız.

Köylü Örgütlenmesi

Kürdistan köylüsü de, mevcut siyasal—yasal statüko içinde, kooperatifler biçiminde örgütlenme şansı vardır. Bu kooperatif örgütlenmesinde tümüyle olmazsa bile (ki, işçilerin sendikal örgütlenmesinden farklı olarak), ulusal demokratik bir politika çizgisinde şekillenmesi olanaklarının olduğu gözardı edilmemelidir. Özcesi: Kooperatilerde vazgeçilmeyeceği gibi, tersine yetkinleştirilip, geliştirilmesi yoluna gidilebilinir. Bu model, gelecekte toplumsal yapılanmanın yeniden inşa edilmesinde, kollektif üretim ve yaşam birimlerinin yaatılmasında yardımcı olacak deneyler niteliğindedir.

Kürdistan köylüsü kooperatif örgütlenmesi yanında, ulusal demokratik yığın örgütlenmesini de yaratabilir. Geçmişte de, başarısız deneyler yaşandı. Yeni koşullarda yetkinleştirilip, geliştirilerek; geçmiş dar, sekter özelliklerden kurtarılarak yığın örgütlenmesi yoluna gidilebilinir.

Diğer Toplumsal Kesimlerin Örgütlenmesi...

Bu kesimler, özellikle çıkarları ülkenin kurtuluşunda olan, küçük burjuva ve orta burjuva kesimlerdir. Verili durumda da, meslek kesimlerini ve yarı—işçi kesimlerini de barındırmaktadır. Bu kesimlerin de örgütlenmesi kaçanılmazdır. Bu anlamıyla, öğretmenler, mühendisler, hukukçular vb. meslek dallarında çalışanlar ayrı ayrı ya da birlikte yığınsal örgütlenmelerini yaratabilirler.

Sanatkarların Örgütlenmesi

Kürdistanlı edebiyatçıların, müzisyenlerin, şairlerin, film aktörlerinin vb. örgütlenmesi yoluna gidilmelidir.

Kültür Kurumları ve Bilimsel Araştırma Merkezleri Oluşturulması Yoluna Gidilmeli

Fransa'daki Kürt Enstitisü, Almanya'daki Akademiler bu nitelikte örgütlenmelerdir. Ama, bu örgütlenmelerin ülke içinde ve dışında, mevcut karakterleriyle sürdürülmesi çok sağlıklı görünmemektedir. Bunun yanında, rededilmemesi de gerekir. yapılacak iş: Bu tür kurumları değiştirerek, yetkinleştirerek, etkin hale getirmek ve bütün toplumsal eğilimlerin yer aldığı özelliklere kavuşturmak gerekir.

Sosyal Dayanışma Büroları Ya Da Örgütleri Kurulmalıdır...

Yazımızın bir başka yerinde de belirttiğimiz gibi, yarın ki toplum bugünden inşa edilmek durumundadır.

Bu da hemen olmayacak bir iştir. Bunun içinde, bu konuda programlar, uygulamalar ve giderek örgütlenmeler sahibi olmak gerekir.

Şehitler ve tutuklular, Kürdistan insanının yaşamında bir parçadır. Bunun içinde, şehitlerin ailelerine, çocuklarına yardım; tutuklu—hükümlülerle dayanışma dernekleri oluşturma yoluna gidilebilinir. Bunun yanında, halkın sosyal problemlerinin çözümünde yardımcı olacak kurumlaşmalar (dernekler, bürolara vb.) yaratılabilinir.

* Kürdistan'da demokrasi mücadelesi ve örgütlenmesi sorununun, Türkiye halklarıyla birlikte ortak bir sorun oluşturduğunu da belirtmiştik. Mevcut yapılanmanın, sömürgeci burjuva bir yapılanma/sistem olduğundan şüphe yok. Ama, bu sistemin koşulları içinde bile, Kürt, Türk ve diğer halkların, sosyal, siyasal, ekonomik ve kültürel planda kazanabileceği hakları vardır. Bu hakların kazanılması ve gerekli mevzilenmenin sağlanması, ancak ve ancak ortak mücadele ile (halkların ortak mücadele birliğine dayanarak) sağlanabilinir. Ortak mücadele de örgütsüz olmayacağına göre, örgütlenmek zorunludur. Bu anlamıyla, bu gerçekliğe dayanan ve bu temelde inşa edilen, "halkların ortak örgütlenmeleri" yaratılma yoluna gidilebilinir. Bu örgütlenmenin, değişik biçimlerde olacağına şüphe yoktur. Bunun biçimlerinin nasıl olacağı üzerinde kafa yormak gerekir. Örneğin, Kürt dilinin, kültürünün serbest bırakılması komiteleri kurulabilinir.

Gençlik ve diğer toplumsal kesimlerdeki yığın örgütlerimiz, ortak dayanışma ve mücadele biçimlerini bulmaya çalışabilirler.

Bu ortak örgütlenme ve dayanışma biçimlerinin yaratılması, Türkiye'deki genel demokratikleşme sürecini derinleştirip güçlendireceği gibi; halklar arasındaki güvensizliğin ortadan kaldırılmasını, somut felaketler karşısında dayanışmayı sağlar.

Bizim görüşümüze göre, Kürdistan ulusal demokratik hareketinin geçmişte yaşadığı bütün deneyleri bir tarafa bıraksak bile; son yıllarda yaşananlar bu sorunu daha yakıcı kılmış, derinliğine üzerinde durulması gereken bir sorun olarak gündemimize sokmuş durumdadır. Dar görüşlülüğün sonucu olarak: gerçekliği dışlayarak ve birlikte yaşadığımız halkların durumlarını, mücadele deneylerini hesap etmeyerek tayin ettiğimiz taktiklerin ve mücadele biçimlerinin yaratmış olduğu derin tahribatların; bizi karşı karşıya bıraktığı handikapları görmek gerekiyor. 11 Eylül 1988

---

(1) Bu yazı, YSK'nın, "Yurtsever Devrimci Demokrat Birlik Platform"u ile birlik çalışmalarını yürüttüğü dönemde, temel düşüncelerin inşa edilmesinin bir parçası olarak sunulmuştur. Sosyalistlerin birliği ve sosyalist hareketimizin merkezileştirilmesi çalışmalarının devam ettiği bu aşamada, bu görüşlerin de tartışmaya sunulmasının yararına inanıyoruz.

KÜRDİSTAN KURTULUŞ MÜCADELESİNİN YIĞİT SAVAŞÇILARI ARASINDA ONURLU YERİNİ ALAN ZEKİ ADSIZ'I SAYGIYLA ANIYORUZ!...

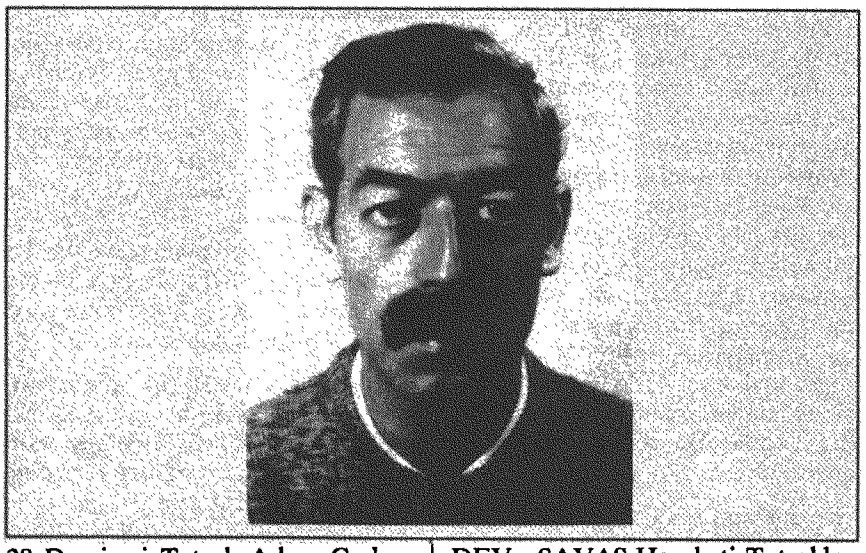

GAZIANTEP ÖZEL TIP CEZA EVI'NDEN:

Mustafa KAÇAROĞLU

Cemil GÜNDOĞAN

38 Devrimci Tutsak Adına Çoşkun ÜSTERCİ

RIZGARİ Hareketi Tutsakları adına Nesimi YAMAN

TEKOŞİN Hareketi Tutsaklarından Bayram ALKAN

KUK Hareketi Tutsaklarından İbrahim GÖRÖZ

DEV—SAVAŞ Hareketi Tutsakları Adına Ferit BARUT

TDY Hareketi Tutsaklarından HASAN ÇAKARLI

Memili GÜNGÖR, İrfan URAL, Rıdvan KODAK, Adnan DEMİR, Mustafa PEKDOĞRU, Salih TAŞ, Cengiz BÜLBÜL ve Semih ORTAKALE...

DEĞİŞEN DÜNYADA LEGAL KÜRT PARTİSİ VE Ş. OZAN

Ahmed NAS

Derginizin 22.sayısında, yazarlarından Ş. Ozan'ın **"Değişen Dünya – Türkiye ve 141,142. maddeler, Kürdistan, Sosyalist Birlik ve Legal Kürt Partisi"** başlıklı yazısını ilgiyle okudum. Yazının başlığından da anlaşılacağı gibi, birçok konu bir arada işlenmiştir. Açımdan ilginç bulduğum **"Legal Kürt Partisi" olayına ilişkin** Ş. Ozan'ın yaklaşımını değerlendireceğim.

Ş. Ozan, legal Kürt Partisi neden gereksizdir, sorusuna yanıt ararken şu tespitlerden hareket ediyor:

"Çünkü bir kere Türkiye'de: sömürgeci devlet Türk halkından başka ve ayrı bir yapıda olan Kürt ulusunun, Kürt halkının varlığını kabul etmemektedir.."

" Kaldı ki, partiler yasasının 81. maddesinin böyle bir partinin kurulmasını yasaklayarak, imkan vermemektedir."

"...Kürdistan'da Kürt halkının sorunu legal bir Kürt Partisinin programı çerçevesinde çözümü mümkün olan sorunlar olmadığı için..."

Ş. Ozan'ın "Legal Kürt Partisi" kurma girişiminde bulunmayı veya buna destek vermeyi ihanetle eşdeğer gören yaklaşımını tartışmamızın dışında tutarak, neden – sonuç ilişkileri çerçevesinde vardığı yukarıdaki sonuçları irdeleyelim.

Kürt ulusal varlığının inkar edildiği, özgür bir ulus olarak kullanması gereken haklarının gaspedildiği ortadadır. Fakat bu durum, aynı zamanda, mücadele taktiklerinin saptanmasında yakalanması gereken ana halkadır. Ulusal inkar ve hakların gaspından kaynaklanan ilişki ve çelişkiler, başta işçi sınıfı olmak üzere en geniş ulusal güçlerin harekete geçirilmesinin maddi zeminidir. Geçen yirmi yılın olayları gözden geçirildiğinde, bu alanda çok önemli bir mesafe alındığı rahatlıkla görülecektir.

Bugün çok farklı bir durum ve aynı zamanda yeni bir dönemin başlangıcını yaşıyoruz. Korku, yerini cesarete terketti. Olaya açık taraf olup öne çıkan insanlarımızın sayısı katlanarak artmaktadır. Bu, aynı zamanda olgunun nitel boyutunu da beraberinde taşır. Halk Cephesindeki bu gelişmeye düşmanın etki alanının daralması ve yalıtlanması eşlik etmektedir. Bu durum, içinde bulunulan aşamanın belirleyici özelliğidir.

İşte tam bu noktada, bilimsel anlamda politika yapan insanlar şu soruya yanıt vermek durumundadırlar: Aşınmakta olan inkar politikasına daha güçlü bir darbe vurmak, giderek sorunlarla daha fazla ilgilenen halk güçlerini daha ileri bir aşamada mobilize etmek için nasıl bir politik araca ihtiyaç vardır?

Öte yandan, mevcut aşamanın birleştirici ve ortak hareket ettirici politik amacı da önemle saptanabilmelidir. Kürdistanlı politik hareketlerin hemen hepsinin stratejik hedefleri içeren birer siyasi programları olmasına rağmen, içinde yaşanılan aşamanın özelliğine ve kitlenin gelişkin düzeyine denk düşen hedef ve bunu formüle eden sloganları yoktur. Politika adı altında yapılan tek şey, düşmanın yaptıklarını yorumlyama ve belirli vesilelerle kınamadır. Bana göre, Kürt ulusal varlığının kabulu ve Türk ve Kürt ulusunun hak eşitliği istemi, aşamanın ana istemi olarak öne çıkarılmalıdır. (otonomi, federasyon ve bağımsızlık, farklı sosyal kesimler açısından sorunun stratejik çözümünün birer biçimi olup mevcut aşamada öne çıkarılan istemler olamazlar, aksinin yapılması, ulusal demokratik güçleri böler.)

Legal Kürt Partisi'nin, Kürdistan'da diğer güncel demokratik dönüşümler yanısıra, şimdilik bu amaca varmada kullanılabilecek en etkin araç olacağı düşüncesindeyim. "Devlet tarafından da kabul görmüş bazı Kürt şahsiyetlerin" bu işe girişeceğine bakılmaksızın sosyalistlerin böyle bir adımı atmaları gerekir. Ve bu görev, sosyalistlerin birliğinin karşısına konulamaz. Birliklerini yaratmış sosyalistler bu alanda daha etkin bir rol oynayabilirler. Ş. Ozan'ın devletin olanak vermeyeceğinden hareketle böyle bir aracın yaratılmasına karşı dikilmesine katılmak mümkün değil. İnkarcı devlet ve bunun arkasındaki sosyal güçler ile ulusal – demokratik muhalefetimiz, olgunun zık iki karşıtı olduklarına göre, devletin inkar politikası, atacağımızın politik adımın karakteri ve kullanacağımız aracın biçimini nasıl belirliyor ki? Açıktır ki Ş. Ozan, yaratmayı öngördüğümüz değişim ve dönüşümlerin gelişkin düzeyinin bir ürünü olacağını ve gelişmenin ancak böyle sağlanacağını görmemektedir. O, olgunun bir yanını, inkarcı devletin kudretini ön plana çıkarmaktadır. Kaldı ki sömürgeci devletin inkarcı politikası, gerek Türk halkı nezdinde, gerekse de uluslararası platformlarda, onun en zayıf noktasıdır. Ona bu noktada yüklenerek olayı zıddına dönüştürmeye çalışmak en akılcı tutumdur. Fakat bu durum, açık bir muhalefeti, olayda taraf olan ulusal demokratik güçlerin açıktan ses vermeleriyle olasıdır. (İ. Beşikçi'nin bu konuda Medya Güneşi'nin 12. sayısında çıkan yazısı öğretici derslerle doludur).

Bu alanda ciddi olgular var. Diyarbakır'da oluşan ve kendisini **Demokratik Platform** olarak adlandıran birlikteliğe dikkat edelim. Zindanlardaki direnişle dayanışma amacıyla açlık grevine girip SHP binalarına sığınan yurtseverlerin sahipsiz kaldığı ve buralardan kovulduğu dönemi düşünelim. Kasımlo'nun şehit edilmesi ve Halepçe katliamı vesilesiyle Kürdistan'ın değişik il ve ilçelerinden yurtseverler gruplar halinde olayları kınadılar, hem de gerçek isimleriyle.. Bütün bunlar, düşmana karşı açık taraf olan insanlarımızın küçük müfrezeler halinde kavga alanına attıkları adım olarak

algılanmalı. Legal bir Kürt Partisi, bu güçlerin organizeli bir birliği ve sürekli etkinliğinin ifadesi olabilir. Aslında isim pek önemli değil. Dün derneklerle çok iş yaptık. ASDK–DER, DDKD ve HKD'ler kurduk. Attığımız o adımlar doğruydu, ulusal demokratik mücadeleye büyük hizmetler sundular bu dernekler. Bugün kurulacak legal bir parti veya benzeri bir aparat çok daha etkinlik sağlayacaktır.

Ş. Ozan'ın ikinci negatif etken olarak gösterdiği partiler yasasının 81. maddesi böyle bir oluşuma engel değil midir? Varlığı inkar edilen bir ulusun insanları, olguya zıddına dönüştürmeye kalkıştıklarında herkesten önce bu yaptırımla tanışacakları açıktır. Öte yandan legal mücadele bir yönüyle de yasal mücadeledir. Ancak benim burada sözkonusu ettiğim, mücadelenin yasallığından ziyade açıklığıdır. Toplumsal yasallığı, kurulu düzenin devamlılığını öngören yasalara egemen kılmak becerisini gösterebilmektir, önemli olan burada. Bu da ancak toplumsal meşruiyetin fiili meşruiyetle birleşmesiyle sağlanır. Bu alanda çok önemli mevziler var elde. Yasağa rağmen, "Kürt" ve "Kürdistan" sözcükleri hergün manşetlerdedir. Legal bir araç, bu süreci çok daha hızlandıracaktır. Bu, fiili bir durumdur da aynı zamanda. Kapatılır, mahkemeler yeni bir kavga alanı olarak açılır. Yeni bir müfreze, benzer bir adım atıncaya kadar ki süre böyle bir kavgaya sahne olur.

Bu oluşuma katkıda bulunmak ve bu alanda bir ilişkiler ağı yaratmak, herhalde, adına gizli örgüt ilişkileri denilen ilişkilerden daha ileri ve üretken olacaktır. Gizliliğin hangi nedenlerden kaynaklandığı ve neyin gizli kalması gerektiğini yeniden tartışıp ileri kadroların, sürekli polise karşı korunma adı altında kitlelerden yahtlanmasına son verecek yöntemler geliştirmeliyiz. Hareket, sürekli polisten kaçmayan, ona rağmen açık kavgada taraf olduğunu her vesileyle belirten kadroların varlığı oranında kitleselleşir ve bu Diyarbakır, Nusaybin, Cizre ve Sılopi'deki ortak davranışların farklı biçiminin yarattığı bir fiili meşruiyettir. Bu anlamda sözkonusu legal parti, salt seçimlerde oy vermek için değil, esas olarak, hareketin kitleselleşmesi için kullanılması gereken bir araçtır. Ş. Ozan bu konuyla bağlantılı olarak SHP'den istifa eden insanlarımıza böyle bir parti yerine bağımsız adaylara oy vermeyi hedef gösterirken, ne kadar geri bir seviyede olaya yaklaştığının farkında değildir herhalde.

"Kürt halkının sorununun legal bir partiyle çözülemeyeceği" gerekçesine gelince, doğrudur, böyle bir parti Kürt sorununu çözemez. Ancak, bu gerçeği burada öne sürmekle Ş. Ozan, partiyi sadece iktidar veya kurtuluş görevini üstlenen araç olarak anlamaktadır. Bu, teorik olarak yanlış olduğu gibi, pratikte de adına parti denildiği halde payandalık misyonu üstlenen birçok araç görülmektedir.

Ş. Ozan, bir yandan bu oluşum için "devletin bilinçli olarak basın aracı ile tartıştırdığı bir olaydır" demekte, devletin böyle bir oluşumun ortaya çıkmasına taraftar olduğunu göstermeye çalışıyor. Öte yandan böyle bir partinin kurulmasının olanağının olmadığını devletin inkarcı karakterine ve gerici partiler yasasına dayandırıyor. Bu iki tutum bir arada olamaz. Ş. Ozan'a göre, devlet böyle bir oluşumu köstekliyor mu, yoksa destekliyor mu, pek anlayamadık. Herhalde her ikisini de yapıyor(!)

Devletin ne düşündüğü bizi pek ilgilendirmez. Yakından ilgili olduğumuz, Kürdistani olan, açık mücadeleyi yasal mücadele ile sınırlandırmayan Kürt ulusal demokratik muhalefetinin fiili ve yasal meşruiyet kazanmasına hizmet eden ve düşmanla açık kavgadan yana kararlı insanlara dayanmış legal bir mücadele aracı yaratmaktır.

İLGİLİ ARKADAŞLARIMA DUYURU

YILMAZ GÜNEY ile birlikte geçen 10 yıllık beraberliğimizi, bir kitap halinde yazıya dökme çabası içindeyim.

Bu çalışmam nedeniyle, özellikle 1974–1976 yılları arasında ANKARA MERKEZ ve yine 1976–1978 yılları arasında KAYSERİ MERKEZ Cezaevinde birlikte olduğum arkadaşlarımla, konuya ilişkin olarak kontağa geçmek istiyorum.

Son şeklini vermek istediğim çalışmamın olabildiğince gerçeğe sadık kalabilerek, kollektif bir özellik arzetmesi için; Yılmaz GÜNEY ile birlikte aynı zamanı ve mekanı paylaştığım arkadaşlarımın yardımlarına olan gereksinimim gerçektende çok büyüktür.

Bu bağlam içerisinde duyurumdan devrimci basın kanalıyla haberdar olabilecek arkadaşlarımın ilişikteki adresim kanalıyla benimle kontağa geçmelerini ve olasıysa ellerindeki döküman ve fotograf türü malzemeleri adresime yollamalarını rica ediyorum.

ADRESİM:

Binali AKPINAR

17, Rue Des Haies, 75020

Paris / FRANSA

"DENG" DERGİSİNİN "EN GENİŞ GÜÇLERİ KAPSAYACAK DEMOKRATİK PLATFORMU VE LEGAL PARTİSİ" UYGUN MÜCADELE–ÖRGÜT BİÇİMLERİ DEĞİLDİR

Felemez SERBEST

"DENG"in 2. sayısında Ali Dicleli'nin "En geniş güçleri kapsayacak demokratik bir platform" ve M. Jiyan'ın "Kitlesel ve Legal Bir Parti" yazıları Kürt ve Türk devrimci çevrelerinde küçük çaplı da olsa bir tartışmaya yol açmış bulunuyor.

Bizim ilginç ve düşündürücü bulduğumuz nokta bu önerilerin zamanlamasıdır. İlginçtir; çünkü şu sıralar Kürt sosyalistleri merkezi bir örgütte bir araya gelmeye çalışmaktadırlar. Maddi koşulların dayatmasıyla Kürt sosyalistleri, başları kuma sokulu devekuşu politikasına son vermek, sosyalistlerin "parçalı" durumdan "bütünlüklü" bir yapıyı yaratmak için kolları sıvamış bulunuyorlar. Edinilen bilgilerden ortaya çıkan şu ki, sosyalistlerin birlik tartışmalarına, Yekitiya Sosyalist A Kurdistan ile birlikte birçok örgüt, çevre ve kadro katılmaktadır.

TKSP, Avrupa'daki Kürt kitle örgütlerinin, **ortak yığınsal örgüt biçimlerine dönüştürülmesinde** gösterdiği isteksizlik ve duyarsızlığı ne yazık ki böylesi yaşamsal bir görev karşısında da yineliyor görünmektedir. Elbette bu ilgisizlik ve duyarsızlık, tesadüfi değildir. "İlgisizlik ve duyarsızlığın" teorik arka planına baktığımızda, "az olsun benim olsun" dar gurupçu anlayışını ve birlikte çalışmadan duyulan korkuyu görüyoruz.

Zamanlama neden yanlış?

Deng çevresinde ortaya atılan "demokratik platform" kitlesel legal parti" istemleri günümüzün görevleriyle çakışmıyor düşüncesindeyim. Oldukça da zamansız yapılan ama çok "hesaplı" iki öneriyi içeriyor bu görüşler.

Zamansız, çünkü, şu sıralar Kürdistan'daki somut koşullar Kürt sosyalistlerinin yaşanan sürece devrimci bir müdahalesini gerekli kılıyor. Ancak bu müdahalenin olabilmesi ve son Kürdistan'daki çeşitli alanlardaki direnişlerde ortaya çıkan "kendiliğindenci"liğin bir örgütlülüğe kavuşturulması için önce gerekli alt yapıyı oluşturmak gerekiyor. Sürece müdahale için, önce sosyalistlerin kendi kendilerini örgütlemeleri ve sosyalist hareketin parçalı durumuna son vermeleri kaçanılmazdır. Ondan sonra da, yurtsever güçlerin ve potansiyelin ortak bir merkezi örgütlülüğe kavuşturulması için, sürece ağırlıklı ve etkin bir biçimde katılması gerekmektedir.

Öyleyse bu süreçten niçin korkuluyor?

Dilerdik ki, Deng çevresindeki arkadaşlar sürece müdahale etmekten korkan ve sosyalistlerin birliğine soğuk bakan dar gurupçu yaklaşımları da görüp, yanlışlığına işaret etsinlerdi. Ancak Onlar, bunun aksine, günümüzün bu öncellerini görmeyi engelleyecek veya geciktirecek, hatta bu öncellere (sürece müdahaleye ve sosyalistlerin birliğine) engel olacak; dayatan görevlerin üstünü örten anlayışlar geliştiriyor.

Bunu olumlamak mümkün değildir.

SHP'DE OLAN BİTENLER?

Deng'de ortaya atılan iki görüşü analiz etmeden önce kısaca, bu isteklerin ansızın parlamasına yolaçan düzen içinde olan bitenlere bakmak gerekir.

Biz 13 yıl önce Kürt halkının bağımsız bir seçim siyasetinin olması gerektiğini söylerken, bazı çevreler, bu görüşe pek itibar etmemişti. Ancak bugün gelinen nokta, bizim 13 yıl önce söylediklerimizin doğru olduğunu göstermektedir. Kürt devrimcileri bunu kabul etmek ve kimilerinin 1975'lerden sonrada burjuva ve sol partilerde milletvekili, senator adayları olduğunu hatırlamak durumundadırlar.

Biz neden bağımsız bir seçim siyaseti istiyorduk? Bu sorunun yanıtı bugünkü SHP'nin mirasçısı olduğu CHP ile ilgili yaptığımız tahlilde yatmaktadır. Bu tahlil özetle, CHP'nin de bir "burjuva kurumu ve düzen içi bir örgüt" olduğunu içeriyordu. O günlerde bunu söylemek, "Karaoğlan" edebiyatının ninileri içinde yatanlar için elbet çok ürkütücüydü.

Paris Kürt Konferansına katıldıkları için, 7 Kürt kökenli milletvekilini ihraç eden SHP'de aynen CHP'nin özelliklerine sahip olduğunu bütün boyutlarıyla ortaya koydu. Bir devlet partisi olduğunu ortaya koymuştur ve gerici, şoven bir öze sahiptir. Bu nedenle, Kürt kökenli 7 milletvekilinin ihracı pek şaşırtıcı değildir. Ancak ihraç edilen ve istifa eden milletvekillerinin bu olaydan bir süre sonra, basına yaptıkları 11. mad-

delik açıklamada İnönü'nün "üniter devlet" anlayışını pekiştirmeleri çok dikkat çekicidir. Bu aynı zamanda, sözkonusu milletvekillerinin atacakları adımın habercisi niteliğinde görünmekteydi. Elbette bu milletvekillerinin, iyi niyetinden ve yurtseverliğinden kuşku duynlmamalıdır. Ancak şu da görülmelidir ki, bu milletvekilleri oyunu misak –ı milli sınırları içinde oynamaya koşullanmışlardır.

Ama, 7'lerin ihracı iki şeyi öğretmiştir: Birincisi, Kürtler SHP'nin de bir düzen partisi olduğunu çok iyi anladılar. İkincisi, Kürt hareketinin bağımsız bir kanaldan hareket etmesinin gerekliliğini ortaya çıkardı.

7'ler Ve Birlikte Olanlar Ne Yapmalıdır?

Bir süredir yanıt arayan soru şudur: "7'ler ve Birlikte Olanlar Ne Yapmalıdır?". Birçoğu bu soruna kendi gurup çıkarları ve kişisel endişelerle yaklaştığı için, Kürt halkının genel çaıkarlarını yakalayamama gibi bir tehlike sözkonusudur. Bu nedenle soru daha da bir anlam kazanmaktadır.

7'ler ve Birlikte Olanlar, Kürt halkının artık kendisi için politika üretme zorunda olduğunu görmeli ve gerekli yapılanmalar için bir takım adımlar atmalıdır, diye beklenilmekteydi. Bu da, Kürdistan'da bağımsız siyasi hareketiyle birleşmeyi zorunlu kılmaktadır.

Bu yolun izlenilmesi benimsenirse, Yediler ve Onlarla birlikte olanların, varolan süreci derinleştirmeleri ve bunun için politik perspektifler belirlemeleri en doğru olandır. "Bu perspektif kendisini iki düzeyde ortaya koyabilmek durumundadır. Birinci düzey, Kürtlerin kendileri için platformlarını tayin etmeleridir. İkinci düzey, kürtlerin ilerici, solcu Türk unsurlarla platformlar parti de dahil" (1) tayin edebilme zorunluluğu ile karşı karşıya oluşlarıdır.

Gelişmeler, Yediler ve Birlikte Olanların, ikinci düzey üzerinde daha çok uğraş gösterdiklerini, kafa yorduklarını ortaya çıkardı. Ama gelişmeler, bu düzeyin sınırlarının ve niteliğinin tayininde, Kürt halkının kendi kaderini tayin edecek ayrım çizgilerinin bütün detaylarıyla, bütün açıklık ve kurumlaşmalarıyla yansı bulacağı özelliklerden uzak; beyni "üniter devlet ve ulus"la yönetilen, biçimlendirilen; gövdesi ile ağırlıkla Kürt olan, ama düzenle doğrudan eklenteli olan bir yapılanma öngörülmektedir. Bunun büyük bir olumsuzluk olduğu açıktır. Bu parti, Kürdistanlı yurtsever güçlerin doğrudan içinde olacakları bir örgütlenme olamayacağı, "perşembenin gelişi, çarşamba'dan bellidir" sözü kadar açıktır. Bu yaklaşım ve bu yaklaşımın biçimlendireceği bir parti: SHP ve CHP'den büyük bir niteliksel fark taşıyamayacaktır.

Deng'deki Öneriler

Deng'deki önerilerin SHP'deki ihraç ve istifaların hemen sonrasına rastlaması herhalde bir raslantı değildir. Deng çevreleri öyle görünüyor ki, bu iki öneriyle süreci derinleştirecekler (!) veya sürece radikal bir müdahalede bulunacaklardır.!

Ali Dicleli, zaman zaman Lenin'den "aktarmacılığa" başvurma silahını elden düşürmeden "en geniş güçleri kapsayacak demokratik bir platform" iddiasına haklılık kazandırıyor. Bir yandan Türkiye ve Kürdistan'da kitlelerin "kendisini toparlayacak, sürükleyecek bir öncü güçten yoksundur" diyor (2). Bir yandan da "umut" aşılıyor. Şöyle diyor Dicleli:

"...Ama nasıl olsa bir çıkış yolu bulacak, değişim güçleri eninde sonunda kendi önündeki setleri, engelleri aşacak."

Bu şu anlama geliyor: "Umut fakirin ekmeği. Ye Memet ye..!"

Kuşkusuz Kürt ve Türk halklarının bu dönemde birbirleriyle dayanışmaya büyük gereksinimleri vardır. Ancak bu gereksinim öyle "ha" deyince karşılanacak gibi değildir. Önce doğmatik anlayışlar terkedilmelidir. Türk yurtsever ve devrimcileri kendilerini sıkıca sorgulamalıdır. Çünkü Kürt halkının ta 1925'lere değin uzanan bir güvensizlikleri sözkonusudur, egemen ulus soluna. Egemen ulus solu bugünde Kürt hareketinin bağımsız bir kanalda, kendi örgütlenme ve kurumlaşmasını sağlayarak seyretmesine "milliyetçi"lik kulpları takmaya çalışmaktadır. Kaldı ki, Türk yurtsever ve devrimci güçleri bugün kendi aralarında bile bir "**ortak platform**" yaratamamışlardır. Eğer Kürtler ve Türklerin en geniş birlikteliğini sağlayacak "**demokratik bir platform**" isteniyorsa, bunun "olmazsa olmaz" koşulu Türk Solu'nun önce kendi arasında ortaklaşmasıdır. Ancak verili durum Kürt Solu gibi, Türk Solu'nun da parçalı bir yapıda olduğunu göstermektedir. Kürt Solu ve yurtsever güçleri bu anlamda TEVGER'le attığı adımla bir adım öndedir. Kendi arasındaki parçalı duruma son vernıe konusunda da daha isteklidir. Türk Solu kendi arasında ortaklaşamadığı gibi, TBKP'nin legalleşme çabası ve Sosyalist Parti (SP)'nin burjuva demokrat muhalefete soyunmuş olması da çok önemli iki engeldir.

Ne ki A. Dicleli, kendi subjektif yargılarından yola çıkarak iradi zorlamalamalara başvuruyor. Kısacası, geniş bir platform gerekli ve yararlıdır. Ancak bunun olması için hem Kürt ve hem de Türk Solu ve devrimcilerinin parçalı durumuna son vermeleri, ayrıca Türk Solu kendisi önce ortak bir platform yaratmalıdır. Bu yapıldığında, "**en geniş demokratik platform**" önerisi TEVGER tarafından götürülmelidir.

Kitle Partisi

M. Jiyan'ın "kitlesel ve legal bir parti" önerisi de günün koşullarıyla uyuşmayan ütopyacı bir temele sahiptir.

Ütopiktir. Çünkü, 2932 sayılı bir yasanın olduğu, sömürgeci faşist devletin Kürtlerin ulusal varlığını bile tanımadığı Türkiye'de "legal ve kitlesel bir parti" de, Kürdistan sorununun programlaştırılmasının, çözümüne ilişkin alternatiflerin geliştirilmesinin olanaksızlığı ortadadır. Onun ötesinde, birlikte olunması düşünülen Türk kesimlerinin de, Kürt ulusunun kendi kaderini tayin hakkı mücadelesi ve bu mücadelenin süreç içinde kazanacağı biçimlere tahammüllerinin olmadığı da görülebilinir bir gerçektir.

Tabi bu partinin niteliği de önemlidir. Bu parti Kürtlerin özgürlüğünü değil de, burjuva demokratik sınırları genişletmeyi öngörecekse yeni bir partiye ne gerek var?

İşte SHP.. Öyle değilse, daha olumlu bir alternativ işte SP ve legalleşmek isteyen TBKP..Dileyen istediği biçimde, buralarda yer alabilir.

M. Jiyan, "burjuva güçlerin karşısına alternatif gerekli" (3) diyor. Çok doğru. Bu alternatif Kürdistan'da TEVGER ve TEVGER'in geliştireceği yurtsever güçlerin en geniş birliği olabilir. Ayrıca alternatif olmak için, ille de parlamento da olmak gerekmiyor. Eğer koşulları olursa, elbette parlamento platformundan da yararlanılmalıdır.

Bir yandan metropollerde oluşturulan demokratik kitle örgütlerinde "tekkeci" anlayış terkedilmez, sosyalistlerin birliği çalışmalarına katılınmazken, M. Jiyan'ın bunu görmezlikten gelip ütopyalar geliştirmesi çok enteresandır.

Legal Partiye gelmeden önce, Kürt Solu'nun ve yurtsever güçlerinin demokratik kitle örgütleri karşısında izlediği politikaya bakmak gerekir. Bugün bile çizgi dernekleri geliştiriliyorsa, birlik önünde engel olunuyorsa, legal ve kitlesel partiye ulaşmak çok zor olacaktır. Kaldı ki, bunun nesnel koşulları da yoktur.

Çelişki

A. Dicleli, " Birlik sürecinin önünde bir başka önemli engel daha var. Solun bir kesimi de şu anda legaliteyi önüne başlıca hedef olarak koymuş ve bu amaçla, egemen sınıflarla uzlaşmayı herşeyden öne almıştır (4)", diyor. O halde M. Jiyan'a sormak gerekiyor:

– Türk Solu'nun bir kesiminin legalleşmesi uzlaşmacılık oluyorsa, sizin legal ve kitle partinizin niteliği ne olur?

M. Jiyan'ın açmazı bununla da sınırlı değil. M. Jiyan hem "Kürt ve Türk halklarının tüm devrimci demokrat ve yurtsever güçlerini kapsayacak kitlesel ve legal parti (5)" derken, hem de, "Besbelli, sözkonusu legal parti bir örgütler toplamı olmayacaktır; ama onlardan destek alacaktır (6) diyerek düşündüğünü ortaya koyuyor.

İzin verilirse bu konuda bir "ütopya"da ben geliştireyim:

– M. Jiyan acaba bunu derken. "TBKP yasallaşacak. Biz de gider birleşiriz. Diğerleri destekler" mi demek istiyor?

Salt Kürtlere Parti

M. Jiyan'ın içinde olduğu açmazlara bir örnek daha:

– "...Kürt kesiminde bazı yurtsever çevrelerde, salt Kürtlere özgü bir legal parti arayışı olduğunu biliyoruz. Ancak, Kürt ulusal hareketinin kitle tabanı geçmişe oranla oldukça genişlemiş olmasına rağmen, koşullar hala birçok bakımdan buna uygun değil. (7).."

Peki koşullar "sal bir Kürt Partisi için uygun" değil. Bu doğru. Ama sizin önerdiğiniz türden bir parti hangi koşullara sahip?

Salt bir Kürt partisinin "baraj yasası" yüzünden burjuva parlamentosuna girmesi güçtür. "Kitlesel legal parti"nin sahip olacağı en önemli koşulda bu olacaktır, herhalde.

M. Jiyan partinin niteliğiyle ilgili olarak şöyle diyor:

"... Bu partinin işlevi elbet devrim yapmak değildir..(8)"

M. Jiyan ayrıca, "egemen sınıflar bugünde böylesine demokratik bir değişime, böylesi bir "uzlaşma"ya asla açık değiller (9)" diyor. Böylece istemeyerek de olsa, asıl niyetlerini ifade ediyor.

"Partinin devrim amacı" olmadığını söyleyen M. Jiyan, ekliyor: "ülkede ne zaman özlenen demokratik ortam gerçekleşir, geçmişin bentleri duvarları yıkılırsa, o zaman herkes kendi adıyla, kimliği ve programıyla sahneye çıkabilecek ve belki yeni koşullara yönelik yeni birlikler, cepheler yaratılacaktır (10)" diyor.

Bu sözler iki şeyi vurguluyor. **Birincisi,** devrime olan inançsızlıktır. Devrimci mücadeleyi erteleme isteğini, burjuvazinin "vitrin demokrasisi"ne bir "süs" olmayı yansıtmaktadır. Aym zamanda, Kürdistan'daki "bentlerin bir devrimle yıkılabileceği gerçeğine sırt çevirmeyi vurgulamaktadır. **İkincisi ise,** M. Jiyan ve yer aldığı siyasi çevrenin "cephe" ve "birlikten" ne anladığını göstermektedir.

M. Jiyan'a sormak gerekiyor:

– Sizin TEVGER'den haberiniz var mı? Gelecekte yeni "cephe ve birlikler" olacaksa TEVGER'e ne gerek var?

Parti Olursa Nasıl Olur?

Tabii böyle bir parti kurulmaz diye kesin bir hüküm yok. Hatta T. C'nin güdümünde bir "safkan" Kürt Partisine gelecekte gereksinim duyulabilir. Ama, T. C bugün kendi güdümünde böylesi bir partiye dahi izin vermez. "Güdümlü bir Kürt partisi"nin bile koşulları yokken, "legal ve kitlesel parti"yi gündemleştirmek, hedefleri karartacaktır.

Bu önerilerin arkasında, klasik "TİP" geleneğinden ayrılmama görülür bir şeydir. Böyle bir hareket, yurtsever harekete önemli zararlar verecektir.

Bu öneriler, Kürdistan hareketinin kurumlaşmasını engellemektedir ve biriki satır öncede belirttiğim gibi, TİP geleneğinin uzlaşmacı karakterinin ana çizgilerini taşımaktadır. TEVGER'i işlevsiz hale getirmeyi öngörmektedir.

Kısacası, Deng çevresinin önerdiği parti, bugünkü koşullarda ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesine zarar verecek ciddi adım niteliğindedir; Kürt ulusunun evrimleşmesinin, kendi kaderini özgürce tayin etmesinin, kendisine özgü örgüt–mücadele biçimlerinin önünde bir engel oluşturmaktadır; uygun bir mücadele–örgüt biçimi olmadığı görülmektedir.

Dipnotlar:

(1) Yekitya sosyalist, sayı: 21, s.27...

(2) A. Dicleli, Deng dergisi, sayı:2, s.8...

(3) M. Jiyan, Deng Dergisi, aynı sayı, s.14...

(4) A. Dicleli, a.g.y., s.11...

(5) M. Jiyan, a.g.y, s.13...

(6) M. Jiyan, a.g.y, s.15...

(7) M. Jiyan, a.g.y, s.15...

(8) M. Jiyan, a.g.y, s.14...

(9) M. Jiyan, a.g.y, s.14...

(10)M. Jiyan, a.g.y, s. 15

"O BİR DAĞ ÇİÇEĞİYDİ" KİTABININ YAZARI XORTO'NUN GÜNDEME GETİRDİĞİ BAZI SORULAR

İbrahim GÜÇLÜ

Kısa bir dönem önce, Xorto'nun türkçe yazılmış iki kitabı, Kürdistan siyaset ve kültür sahasına dahil oldu. Bu kitapların yazarının genç ve tanıdığım yakın bir arkadaş olması, bu kitapların üzerine hemen eğilmemide sağladı. Bunun yanında, kitapların her birisinde işlenen konular da, birçok sosyalist ve yurtseveri ilgilendirdiği gibi; beni de doğrudan ilgilendiriyor ve benim için güncel olan sorunları içeriyordu.

Kitaplardan biri, **"Siverek'te Bir Gece Vakti"**dir. Diğeri de, **"O Bir Dağ Çiçeğiydi"**.. Kitapların birincisinde, Siverek'te M. Celal Bucak ve çetelerine karşı: Ala Rızgari ile yanyana ve dostluk, kardeşlik ilişkileri çerçevesinde ortak mücadelede katledilen yurtseverlerin yaşamını konu alıyor. İkincisinde, Kürdistan halkının ve yurtseverlerinin yakından tanıdığı; yurtsever hareketimizin ileri ve öncü kadrolarından biri olan ve Diyarbakır Hapishanesinde üç yurtsever arkadaşıyla birlikte, Ocak 1984'de işkenceyle katledilen N. Büyükkaya'yı belirli yönleriyle anlatmaya çalışan, anı türünden bir kitap.

Bu kitapların yazılmasının sevindirici başka nedenlerini de saptayabiliyorum. Birçok kere benim ve birçok yurtseverinde işaret ettikleri ve dikkatlere sunduğu gibi; Kürt halkının sözlü – ağızlı tarihten kurtulmasının yolu, yazılı yöntemin işletilmesinden geçer. Bu anlamıyla, Kürdistan ve Kürt ulusunu ilgilendiren sorunların şu veya bu yönüne; tarihi, edebi, kültürel, anısal olan yönüne yazılı yaklaşım modern anlamda uluslaşmanın ciddi göstergelerinden biri olduğu da açık. Bu anlamıyla, bu sürecin güçlenmesine katkıda bulunacak her çaba büyük bir değere **sahiptir.**

Diğer önemli sevindirici bir yön, geçmişimize sahip çıkılması ve mücadele içinde şehit düşen şehitlerimizin "adsız neferler" olmaktan kurtarılması çabasıdır. O insanlarla ilgili bilinmeyenleri tartışmaya getirme iddiası ve yine o insanların efsaneleştirmenin ötesinde, gerçek özellikleriyle olduğu gibi tanıtılmasına katkıda bulunmasıdır.

Kürdistan ve Kürt ulusunun, geldiği tarihi aşama itibariyle; bu yazılı sürecin gelişmekte olduğunun yoğun verileri görülmekte. Tabi bu sunulan verilerin, değer ölçülerinin farklı farklı olduğunu da bir ayrım olarak belirterek, önemine işaret ediyorum.

Bu aşamada, Xorto'nun kitaplarını değerlendirme şartlarını taşımıyordum. Zaten hiçbir zaman kendimi bir kitap eleştirmeni olarak da görmedim, görmüyorum. Bu anlamıyla, hiçbir kitapla ilgili olmadığı gibi, bu kitapların da edebi yönleriyle ilgilenmeyi kendi görevlerim arasında saymıyorum. Bu görevin, edebiyat ve kültürle uğraşan aydın arkadaşların görevleri arasında olduğunu düşünüyorum. Yalnız her kitabın içeriğine ilişkin söyleyeceklerim olduğu gibi, bu kitaplarında içeriğine ilişkin söyleyeceklerim var. Ayrıca, herkes gibi, ben de,beni ilgilendiren, yaşadığım, içinde olduğum ya da şahit olduğum olayların: ters değerlenidirilmesi, yanlış yere konulması, çarpıtılması ya da eksik bırakılması sözkonusu olunca, bu ölçülerde ilgili: söyleyeceklerimin olacağını, bunun bir gereklilik olduğunun da kabul göreceğinden şüphem yok. Çünkü bu noktada, ayrı yaklaşımlar, tarihi süreç içinde çok küçük olaylarda olsa, tarihsel birikimin nicelikleri olan – olacak sorunlarda bilinç çarpıtması gündeme gelmektedir. Bu bilinç çarpıtmasının insanları yanlış sonuçlara vardıracağını bilerek sorumlu hareket edilmesinin gerekliliğine de inanıyorum.

Bu yazımda, Xorto'nun "Bir Dağ Çiçeğiydi" kitabında aktarılan, bir – iki konu üzerinde durmayı; sorunun bir yorumdan öteye, olaylarca çarpıtılmasının yaratacağı değer sarsılmasının önüne geçmek, sorunu daha bir boyutlu tartıştırmak için gerekli gördüm. İleri sürdüğüm görüşleri de tartışmasız görüşler kabul etmiyorum. Ayrıca, görüşlerim ve Xorto'nun kitabında dile getirilen olaylar: Ala Rızgari'ye, Xorto'ya, N. Büyükkaya'ya, bana, dün ya da bugün yakın olan arkadaşları da ilgilendirdiğini, onların da bu gelişmelere şahit olduğunu bildiğim için; bir anlamda geniş bir denetime sunuyor; o unsurlarında bugün olmazsa bile gelecek günler de ya da yıllarda bu konuda görüşlerimi, vicdanlarının muhasebesiyle birlikte, devrimci dürüstlüğü elden bırakmadan dile getireceklerine olan inancımı taşıyorum.

Ayrıca, o arkadaşlar gibi, ben de bu aşamada, bu sorunlara ilişkin konuşmayı doğru görmüyordum. Tabi ki konuşmamayı, yazılı hale getirmemek anlamında dile getiriyorum. Yoksa, Xortonun kitabında sözkonusu olan ve bu yazımda açımlamaya çalıştığım sorunlarla ilgili olarak, uzak olmayan bir geçmişte: Hem yol arkadaşlarımla, hem yakın bazı dostlarla ve hem de N. Büyükkaya'ya çok yakın olan arkadaşlarla konuşma, tartışma ve görüşlerimi dile getirme durumum sözkonusu olmuştur.

Çünkü sorun Kürdistan siyasi hareketi açısından önemli bir sorun ve bir siyasi dönemden sorumlulukları yüklenmiş bir insan kesimini ilgilendiriyordu. Ama o insanlar, sorumlu davranmamışlardı, sorunu tartış-

maya açmamışlar, soruna ilişkin açıklamalarda da bulunmamışlardı.

Zamanında bu konuda tartışmaların sürüdürülmesi, yaramıza merhem olabilirdi. Ama ne yazık ki, bunun için fırsat kaçmıştı. Öyle olunca, zamansız bir biçimde, pratik güncel anlamda sonuç doğurmayacak bir sorunda tartışmalara girmek, birazcık fuzuli ve gereksiz bir tutum olacağını düşünüyordum. Bu gün de bu yaklaşımın doğru olduğunu saptayabiliyorum. Fakat Xorto, sorunla ilgili, işin boyutlarını bilmeden, sadece kaba bir bilgilenme ile soruna dalarak, beni ve arkadaş çevremi suçlama ile karşı karşıya bırakınca, soruna bu aşamada belirli boyutlarıyla girmenin gerekliliği ortaya çıktı.

Soruna İlişkin Görüş Belirtmedeki Hassasiyet ve Zorluk Nerede?

Xorto'nun kitabında dile getirilen ve benim üzerinde durduğum konular, doğrudan kitabın yazarını değil, N. Büyükkaya arkadaşı ilgilendirmekte. Bu arkadaşımızda, fiziki olarak aramızda değil. Yazacaklarım ve söyleyeceklerime karşı kutsal haklardan olan cevap, eleştiri hakkını kullanamayacak. Bunun kendisi bile, kendi kendime, "acaba bir fırbatçılık mı yapıyorum?" sorusunu sormama sebep olmakta, ve rahatsızlık duymaktayım.

Bu durumda da, söyleyeceklerim konusunda direk muhatab olduğum, olacağım bir unsurda sözkonusu değil. Böyle olunca, şehit bir unsurla ilgili değerlendirmelerde, ahlaksal olarak yurtsever kamuoyu şehitten yana taraftır: Söylenenlerle ilgili kuşku taşımak durumundadır. Ayrıca, sorunun tartışma halinde kalınası da sürüp gidecektir. Gerçi sorunlara ilişkin, birkaç satır önce belirttiğim ilgili arkadaşlar, sorumlu davranır ve devrimci dürüstlükle hareket ederlerse, sorunun yurtsever kamuoyunun vicdanında çözümlenmesi kolaylaşır. Tersi durumda, herkes gibi, ben de vicdanıma, inançlarıma ve devrimci dürüstlüğüme sığınarak açılım getirmek durumunda olduğumu biliyorum.

Sorunlara ilişkin tartışmaların derinleşmesinde kitabın yazarının, **"bu söylenenleri ya da ileri sürülenleri bilmiyorum ya da beni ilgilendirmiyor"** demesi kadar doğal bir şey de yok. Gerçektende, kitabın yazarı, güya N. Büyükkaya'dan duyduklarını; üstelik hapishane koşullarında ve o psikolojik ortamda duydukları ile ilgili yanılgı payını da hesap ederek, söylenenleri birkaç canlı tanıkla denetleme gereğini de görmeden yazmış olmasının zorluğunu da iyi anlıyorum. Ayrıca bu metodun da yanlış olduğunu, bilimsel olmadığını; duygusal ve yoğun haksızlıklara yol açacağını da belirtiyorum. Tabi ki yöntemsizlikte genç yazarın tecrübesizliğini de hesaba katıyorum.

Kitabı okuduktan sonra, tartışmaya konu olan sorunlarla ilgili olarak Xorto ile görüştüm. Görüşmem çok kısa oldu. Bu kısa sürede, hukukçuluğun ve siyaset sanatının tanıdığı avantajdan dolayı, önemli sorular sorma olanağını elde ettim. Dört soru yönelttim. Sorularımdan biri, "gerçekten N. Büyükkaya arkadaş, senin kitapta yazdığın gibi mi sorunu sana aktardı?." Xorto'nun cevabı, "evet" oldu. İkinci sorum şu idi: "N. Büyükkaya'nın söyledikleri ile ilgili, çok zaman geçmiş olmasından dolayı, hafıza yanılgısı içinde olamazmısın?; Xorto'nun cevabı "hayır"dı. Üçüncü sorum, " bir şehit arkadaşla ilgili yazmışsın, bu anlamda sorunun çok önemli olduğunu biliyorsun. Öyle olunca, arkadaşla ilgili de gereksiz tartışmaların gündemleşmemesi için, aktardığın sorun (sorunlar)la ilişkili olan arkadaşlara (örneğin kardeşine, amcan oğullarına, Ala Rızgari'den yakın olduğun arkadaşlara), N. Büyükkaya'nın yakın arkadaşlarına ya da bana sorma, bilgiyi denetleme gereği görmedin mi?". Xorto'nun yanıtı, hatırlayabildiğim kadarınca net olmadı. Ama, hiçbir arkadaştan, bu soruna ilişkin olarak herhangi bir soru sormadığını belirtti. Böyle hareket edilmesinin önemli ya da önemsiz olduğu konusunda da bir belirleme de yapmadı. Dördüncü sorum: " N. Büyükkaya'nın söylediklerinin dışında, bir kısım arkadaşlarımızı da sen 'çapulcu' olarak değerlendirerek sonuca varmışsın.." diye sorumu tamamlamaya devam ederken, Xorto "galiba bu tanımlama seni, sizi çok kızdırmış?" diyerek sorunu kapatma yoluna gitti. Bu değerlendirmede rahatsız olup olamadığını çıkaramadım.

Sonuç olarak, zamansız bir dönemde, daha sonra yazmayı düşündüğüm bir sorunda, belirli yönleriyle de olsa yazmak durumunda bıraktığını kendisine açıkladım.

Xorto'nun Kitabını Yazarken Kaynaklandığı Yerler..

Xorto, kitabında yazdıklarından da açıkça anlaşıldığı gibi: 1974'lerden sonra N. Büyükkaya'yı tanımış.

Xorto, N. Büyükkaya ile kısa bir dönem aynı örgütte çalışmış olmasına rağmen, aynı organlarda birlikte çalışma; yoğunca siyasal eylem içinde olma şansını elde etmemiş.

N. Büyükkaya, Xorto'nun da taraftarı olduğu örgütten yöneticilikten ve üyelikten ayrıldığı zaman; Xorto, onunla örgütten niye ayrıldığına dair geniş, detaylı görüşme yapma gereğini, o gün ki örgüt mantığı sonucu görmemiş. Bu sorunda merkezi siyasetin söylediklerini yeterli görmüş.

Bu anlamıyla, Xorto'nın Büyükkaya'yı tanıma süresi çok kısa ve yoğunluklu değil. Pratiksel olarak da N. Büyükkaya'yı iyi tanımıyor. Zaten kitabında yer yer, N. Büyükkaya'nın yazılı olmayan, sözlü dile getirdiği görüşlerinin de, Xorto tarafından, detaylı bir biçimde kitaba geçirilememesi, Xorto'nun düşünce planında ve N. Büyükkaya'nın sahip olduğu değerler itibarıyla da çok iyi tanımadığını gösteriyor. Kitabı, tanıdığı bu sınırlı ölçüdeki gözlem ve tespitlerine dayanıyor.

Xorto'nun kitabına kaynaklık eden önemli bir ögede, N. Büyükkaya'nın sınırlı, düzensiz tartışma düzlemlerinde yaptığı değerlendirmeler, dile getirdiği görüşler ve pratikçe aktardığı olaylardır. Bilimsel olarak, kuşkucu ve seçmeci bakılması gereken görüşler olduğunu kabul etmek gerekir.

Çok sınırlı sayıda belgelere dayanılmış. Bu belgelerde, N. Büyükkaya'nın bir–iki mektubundan ileriye geçmemiş.

Xorto, olayları aktarırken; olayların ilişkili olduğu somut hedefleri göstermekten ve tanımlar yapmaktan kaçındığı hemen görülebilinmekte. Bunun sebebinin, bir uslup sorunu mu, vardığı yargılara olan güvensizliği mi ya da yargılarının içine giren unsur ve güçlerle bir çatışmaya

girmemek istememesi mi, yoksa gizlilik endişesi mi? bunu da kestirmek zor.

Daha önceki satırlarda da belirttiğim gibi, Xorto, olaylarla ilgili kendisini sıkıntıya sokma gereği görmeden, sonuçlara varmayı da kolaycı bir yol olarak benimsemiş.

Bizim değerlendirmemiz, kitabın 49 – 51. sayfaları arasında dile getirilen görüşleri kapsayacak. Bu görüşler sınırlı boyutlarda olacak.

Ala Rızgari – N. Büyükkaya'nın Birliği

Ala Rızgari'nin N. Büyükkaya arkadaşla birlik sorunu açık ve bilinen bir olay. Bu sorunun doğruluğu, bizim tarafımızdan da birkaç vesile ile dile getirilmiştir. Ama bu birliğimiz, N. Büyükkaya arkadaşla şahsi bir birlik değildi. Çünkü O arkadaş, siyasi bir çevre ile birlikteydi. Her ne kadar, sorun dışarıya karşı, N. Büyükkaya tarafından böyle gösterilmek isteniyorduysa da, işin gerçeği, siyasi bir çevre ile birlik sorunumuzun gündemde olmasıydı. Zaten çoğu zaman tartışmalarımızda, N. Büyükkaya arkadaşın dışarıya yansıyan bu tutumu, içe dönük tartışmalarda da kendisini ortaya koymaya başladığı zaman, belirsizliklere sebep olmaktaydı. Bu belirsizlikte, sorunun tartışılmasında etkin ve çözümleyici yöntemlerin bulunmasını zorlaştırmaktaydı.

Bu tutumun, onun siyasi uslubunun bir sonucu olduğunu biliyorduk.

N. Büyükkaya arkadaş, başkaca siyasi çevrelerle ve bağımsız bazı kadrolarla ilişkili olduğunu da zaman zaman dile getiriyordu. Biz de, N. Büyükkaya'nın ilişkili olduğunu ileri sürdüğü güçlerin bir kısmı ile ilişkiliydik ve yine ismi geçen güçlerle birlik yapmamızında mümkün olduğunu söylüyorduk.

N. Büyükkaya ile tartışmalarımız önemli bir zaman kesitini içerdi. Ve birlik sorununun çözüme kavuşturulması için, 1980 yılının Mayıs – Haziran aylarında, aralarında kısa zaman aralıkları olan periyodik toplantılarımız oldu. Bu toplantılara: ben ve bir başka sorumlu arkadaşımızla N. Büyükkaya arkadaş katılıyorduk.

Mayıs – Haziran 1980 yılında yaptığımız bu periyodik toplantılarda, birliğin bir çok sorununda ve programatik birçok yaklaşım da ortak perspektifler yaratabildik. Ama, N. Büyükkaya'nın ve bizim ilişkili olduğumuz çevreler ve güçlere hangi yolla gideceğimiz ve birliğin hangi yöntemle çözümlenebileceği konusunda görüş birliği sağlayamadık. Bizim düşüncemize göre, N. Büyükkaya arkadaşın önerdiği yöntem, birliğin gerçekleşmesini güçleştiren ve hatta imkansızlaştıran bir yöntemdi. Ayrıca, o günkü aşamada birlik için hazır olmayanların illa da birlikte olmasını önermenin doğru olmayacağını dile getiriyorduk.

Birliğin yönteminde, görüş birliğinin sağlanmaması, birlik tartışmalarının son bulmasına sebep olmadı. Sorunun çözümünde ortak bir yol bulunmuştu. Bu ortak yolun tayin edilmesinde, Güney Kürdistanlı bir kısım dostlarımızda ortak olma şansını elde etmişlerdi.

Bulunulan bu ortak yola göre: N. Büyükkaya arkadaşımız, kendi metodunca ilişkili olduğu çevre ve kadrolarla birlik sorunlarını görüşecek, sorunu belirli bir olgunluğa getirdiğinde ve izlediği yol – yöntemin bizce de doğruluğu belirli bir düzlemde ortaya çıktığı zaman, bizim de o yol – yöntemi benimseyeceğimizdi. Bu yaklaşımın, geçerli birlik yöntemini ortaya çıkaracağıydı.

N. Büyükkaya'nın bu yöntemini denemesi, önerdiği ilişkilerini netliğe kavuşturması için, 12 Eylül'ün öncesine denk gelen bir süre tanınmıştı.

Bu süre içinde, N. Büyükkaya'nın bazı sorumlu arkadaşlarımızla yaptığı ideolojik tartışmalar, kafasında soru işaretlerinin belirlenmesine yol açmıştı. Bunu da çok doğal karşılıyorduk. Tartışmalarla giderilebileceğini düşünüyorduk. Ayrıca, rahatsızlık ideolojik sorunlardan, pratik sorunlar düzeyine çıkmıştı. N. Büyükkaya arkadaş, Diyarbakır bölgesindeki bazı sorumlu arkadaşlarımızla, pratik bazı sorunlardan dolayı çatışma içine girmişti. Bunlardan daha önemli olan boyutta da; N. Büyükkaya'nın kendi yöntemini hayata geçirmesi konusunda anlaştığımız süre içinde, istediği sonuçları alamaması; bu konudaki başarısızlığını kabul etmemesi, ilişkilerimizin kesilmesine ve giderek aramızdaki mesafenin açılmasına sebep olduğunu düşünüyorum, bunu da Ona açıkça ifade etmiştim.

12 Eylül'ün akabindeki ilk günlerde (ki, 16 Eylül olabilir, buna ilişkin belgesel tespit var. Bu yazıyı yazarken belge elimin altında değildi); N. Büyükkaya arkadaşla bir araya geldiğimizde, N. Büyük arkadaş, özellikle Diyarbakır bölgesindeki bazı sorumlu arkadaşlarımızla yaptığı tartışmadan dolayı büyük bir kızgınlık içindeydi. Ayrıca, bizim bazı sorumlu arkadaşlarımızın bazı bölgelerde, kendi çevresindeki arkadaşları Ala Rızgari'ye katılmaya çağırmalarının "dürüstlük" olmadığını ileri sürüyordu. Bunun içinde, onun yarattığı sert ortam da, karşılıklı nahoş tartışmalar oldu. Ona da tartışma sırasında ve daha sonraki karşılıklı bir yazışmamızda dile getirdiğim gibi: N. Büyükkaya arkadaşın kızgınlığının kaynağı ileri sürdüğü pratik sorunlar değil, arkadaşın birliğe ilişkin yönteminin başarısızlığa çıkmasıydı.

Bu sert ortamda görüşmeye ara verdik. Bir kez daha, sorunun netleştirilmesi için bir araya gelmeye karar verdik.

Bu bir araya geliş de, birinci bir araya gelişimizden iki – üç gün sonraydı. Çünkü o günlerin Kürdistan insanı ve bizler için ne kadar önemli, hassas ve zor günler olduğunun bilinceydik. Eğer kısa sürede bir araya gelemeseydik, belki de aylarca görüşememek durumunda kalacaktık: 12 Eylül'ün saldırısı bütün şiddetiyle devam ediyordu...

İkinci görüşmemizde, N. Büyükkaya arkadaş, 1,5 sayfalık kapsamdaki bir metinle görüşlerini sundu. O zaman kendisine de söylediğim ve daha sonra kendisine Ala Rızgari adına yazdığım yazıda belirttiğim gibi; yazıdaki görüşler "it yezse kudurur cinsindeydi". O metnin ortaya çıkması ve metinle, bizimle ilişkilerini askıya almasını belirtmiş olması, bizimle arayı çok çok açmak istediğinin verilerini sunuyordu. Gelişmeler de o doğrultuda oldu. Bizimle N. Büyükkaya arasındaki ilişkiler, o günden sonra, gün be gün, saat ve saat olumsuzlaşmaya başladı. Xorto'nun kitabında dile getirdiği, ama muhtevasından haberdar olmadığı, kitaplar ve belgelere ilişkin tartışmalar; bu yazıda belirtmeyi gerekli görmediğim bazı başka tadsız olay-

lar ve tartışmalar bu aşamadan sonraki gelişmelerdir.

N. Büyükkaya arkadaşın yazdığı yazı ve Ala Rızgari adına verdiğimiz cevabi yazı arşivimizde bulunuyor. Yararına inandığımız dönemde, kamuoyuna açmaktan bir an geri durulmayacağının bilinmesi gerekir.

Kitapların Çalınması Sorunu..

Xorto kitabının 51. sayfasında, **"Bir gün Necmettinin Suriye'deki evine girip bütün kitaplarını çalıyorlardı"** diyor. Bu çalanların, "çapulcu" olduğu konusunda da, kendi değerlendirmesini koyuyor. Çalanların kimler olduğu doğrudan söylenmezse de, bu satırların geçtiği bölüm tümüyle incelendiği zaman, Ala Rızgariciler olduğu hemen tespit edilebilinir. Yani o dönemde, Ala Rızgaricilerin bir kesimi "hırsızlık" mesleğini, ve "çapulcu"luğu "altın bilezik" gibi kollarına takıyorlar. O dönem ve öncesinden, N. Büyükkaya'ya doğrudan muhatab olan unsurlardan ve hem de en önde muhatab olanlardan biri de ben olduğuma göre, "baş hırsız" mesleğine sahip olduğumu da anlamış oluyorum. Ayrıca, Xorto, "imana gelip", tüm Ala Rızgaricileri hırsız "çapulcu" göstermeyerek, bir kesimimizin de "namusunu kurtarmış" oluyor.

Doğrusu bu noktada kendisine minnet borçluyuz!!.

Bu kitaplar sorunu, Xorto'nun anladığı ve aktardığı kapsamın dışındadır.

12 Eylül öncesinde, Necmettin'in kitapları Kürdistan Yurtsever Birliği sorumlusu arkadaşların yanında bulunuyordu. Ala Rızgari'nin, 12 Eylül öncesinde, Şam'da bir arkadaşlarının bulunmasından sonra, bu kitaplar ona aktarılmıştı.

12 Eylül'den kısa bir süre sonra, bir bölüm öncesinden aktardığım olumsuz gelişmeler, Necmettin ile aramızın açılmasını sağlamıştı. Darbeden birkaç ay sonra, Necmettin de Suriye'ye gelmişti. Yerleşiminden sonra, kitaplarını talep etti. Kütüphanemizinden kitapları alınarak, kendisine verildi. Necmettin, bir dönem sonra, benimle yaptığı görüşmede; "bende varolan listelerle kitapları karşılaştırdım. Kitaplarımın eksik olduğunu tespit ettim" dedi. Buna karşılık cevabım, "bir gün bizim eve gel. Kütüphaneye bak, sana ait olduğunu tespit ettiğin bütün kitapları al" diye cevap verdim. Fakat bütün bu görüşme ve konuşmalar bir dargınlık ortamında sürdürülüyordu.

Aradan uzun bir zaman geçmeden, Necmettin arkadaş bizim eve geldi. Geldiğinde, birlik tartışmalarına katılan sorumlu arkadaşımız, Xorto'nun bir başka akrabası ve başka yoldaşlarımız bulunuyordu. Çok kısa bir sohbetten sonra, Necmettin'e kütüpheneye bakmasını söyledik. Necmettin, "kaybolmuş kitaplarının bunların arasında olmadığını sert bir biçimde dile getirdi." Benim cevabım, "bizim kitaplarımız bunlar. Belki de, birkaç adet dışarda dostlarda ve Lübnan'da arkadaşlarımızda var. Bu mevcut kitaplarımızı alacağın gibi, onlar da geldiği zaman sana ait olanları, ve hatta sorun çıkmaması için hepsini alabilirsin" dedim. Bu cevaplarla, bu basit ve huzursuzluk için değmez bir sorunda, ilişkilerin bozulmasını ve devrimci kesim içinde bir sorun haline gelmesine istemememden dolayıydı. Birlikte olduğumuz diğer arkadaşlarımız da aynı titizliği gösteriyorlardı.

Necmettin arkadaş, bunların hiçbirini kabul etmedi, suçlamaya ve hakaret etmeye devam etti. Onun suçlamaları ve hakaretlerinin devam etmesi karşısında, korktuğumuz sonucu çıkarılıyor gibi geliyordu. Evimizden bulunmasından dolayı, daha da titiz davranıyordum. Ama, birlik tartışmalarımızda bulunan ve Necmettin'le çok eski tarihlerden beri dost olan arkadaşımız tepki duydu. Tartışmaya girdi. O arkadaşın söylediklerini şöyle hatırlıyorum: "Necmettin senin tutumun doğru değildir. Sen açıkça suçlama ve hakaretlerden bulunuyorsun. Biz, saygı duyduğumuz ve evimizde olduğun için ses çıkarmıyoruz. Bu bizim korktuğumuz anlamına gelmesin. Sen de biliyorsun ki, biz korkmayız. Bizler, sömürgeci meahkemelerde ve hapishelerde devlet güçlerine direnen insanlarız. Başka şeylerin bizi korkutmayacağını bilmen gerekir." Necmettin, kitap sorununu da aşan konularda hakaretemiz ve hatta tehdit edici tutumlarını devam ettirerek, evi terk edip gitti.

O günden sonra, gittiği her yerde de bu konuda konuşmaya ve bizi karalamaya devam etti.

O gelişmeden kısa bir süre sonra, ben Kürdistan'a gitmek durumunda kaldım. Bu tatsız tartışmalar, ve aşamada aktarmayı gerekli görmediğim tatsız gelişmeler, benden sonrada devam etmiş. Ben tekrar Suriye döndüğüm zaman, Necmettin tutuklanmıştı. Bundan dolayı, ortaya çıkan olumsuz gelişmelerle ilgili kendisi ile doğrudan konuşma ve tartışma fırsatım olmadı. Ama, yine ben ve birlik tartışmalarına katılan arkadaşımız; Necmettin'in tabi olduğu siyasi çevreden bir arkadaşla detaylı bir görüşme yaptık. Bütün olup bitenlere rağmen, Necmettin'in bizim evimizde kaybolduğunu ileri sürdüğü kitapları, şartları olduğu zaman sağlayıp, kendisine vereceğimizi söylemiştik..

Xorto'nun kitabının yayınlanmasından sonra, ismi geçen arkadaşla, kısaca da olsa tekrardan görüşme imkanım oldu. Bu görüşlerimi tekrardan denetleme fırsatı buldum.

Aktarılanlardan ortaya çıkan bir gerçek var: Ala Rızgariciler hırsızlık yöntemiyle Necmettin'in evine girip kitaplarını almıyorlar. Xorto'nun, onlara layık gördüğü "çapulcu"luğu yapmıyorlar. Necmettin'in kitaplarının hikayesi, biz de emanet olarak bulunmalarıyla başlıyor. Xorto'ya göre, gizliden girilip, bir hırsız gibi kitaplara elkonulmuş. Ama, Xorto'nun kitabında Necmettin'in ağzından aktardığı cümlelerde ise, "elkoyma"dan bahsediliyor. Bu da, işin içinde sanki "zor" ögesinin olduğunu çağrıştırıyor. Necmettin'in böyle bir aktarımda bulunduğunu kabul edemiyorum...Yine altını çizerek belirtiyorum, Xorto hafıza yanılması içindedir.

Xorto da, birileriyle, ya da bir kesim arkadaşımızla ilgili söyleyeceklerini, açıkça söyleme yerine, böylece Necmettin'e sığınarak söylemiş oluyor.

El Konulan Belgeler Sorununa Gelince

Xorto'nun sözkonusu olan belgelerin muhtevasının ne olduğunu bildiğini rahatlıkla ileri sürüyorum. Çünkü, bu soruna ilişkin olarak Xorto ile yaptığım görüşme de, söz arasında "bu belgelerin ne olduğunu

biliyormuydun?" sorumada verdiği açık yanıt olmamasından, bu sonuca varabildim. Yine ileri sürüyorum ki, ileriki satırlarda anlatacağım gibi, benimle/bizimle Necmettin arasında tartışma konusu olan belgelerin muhtevası Xorto tarafından bilinmiş olsaydı, ya hiçbir zaman bu soruna girmek durumunda kalmayacaktı. Çünkü kitabındaki koruyuculuk duygusu, kendi subjektivizmini birilerine karşı ispatlama güdüsü buna engel olacaktı. Ayrıca, sorunun muhtevasına ilişkin görüş belirtmeyi istemeyeceği için bu soruna girmeyecekti.

Ya da bu soruna girerken, ciddi düşünüp, muhtevaya ilişkin görüşlerini de söylemek zorunda kalacaktı.

Belgeler de, kitaplar gibi, bir kilitli sandık içinde bize bırakılan emanetlerden biriydi. 12 Eylül'den sonra, kitaplar gibi kilitli sandıkta Necmettin'e teslim edildi. Ama Necmettin arkadaş, bir dönem sonra, belgelerinin kilitli sandıktan çıkarıldıklarını ileri sürdü. Kilitli sandıktaki belgelerin muhtevasının, Şam'daki ALa Rızgarici arkadaş tarafından bilinmediğinden, çıkarılmasına hiçbir ihtimal vermedim. Ayrıca, arkadaşımızın sahip olduğu değerler itibarıyla böyle birşeyi yapmıyacağına inancımda tamdı. Bu gün de, o arkadaşla ayrı olmamıza rağmen, o günkü taşıdağım inancımda herhangi bir sarsılma olmamıştır.

Belgelerin bir kısmının muhtevası benim tarafımdan biliniyordu. Hem de hayati belgelerdi. Sorunda kendimi doğrudan sorumlu görerek, sandığı yanında bıraktığımız arkadaşımıza sorunu açtım. Arkadaşımız buna karşılık büyük bir tepki gösterdi. Bunun üzerine, ismi geçen arkadaş ve Xorto'nun kardeşi (ki onunla ilgili olarakta, Necmettin arkadaşın ileri sürdüğü bir gelişme vardı); Necmettin ile görüştüler. Aralarında sert tartışmaların olduğunu, Necmettin'e " bu sorunu ispat etmezsen, kendilerini iftiracı ilan edeceklerini, tutumlarının sert olduklarını açıkladıklarını" belirttiklerini, dönüşlerinde bana aktardı. Sorun o noktada kaldı.Ne Necmettin arkadaş bu belgelerin alınmış olduğunu ispatlaya bildi. İspatlaması da mümkün değildi. Çünkü o belgeler onun yanındaydı, kaybolmamışlardı. Ama, o belgeler, birkaç satır sonra muhtevasını aktaracağım önemli muhtevası olan bu belgeler, Necmettin'e önemli sorumluluklar yüklüyordu. Bunun sorumluluğundan kaçmak için, bu kolay yolu seçti. Bu görüşlerimi zamanında, Necmettin'e de aktarmıştım.

Ne de biz, bu belgelere herhangi bir yerde rastladık. Şimdi şunu belirtiyorum: Yanlışlığına rağmen, ahlaksal olarak tasvib etmediğim bir tutum olmadığını bildiğim halde, bu belgelere tarafımızdan el konulmuş olmasını, şimdi daha fazla istiyorum...

Bütün bunlara rağmen, umut ediyorum ki, bu belgeler, Necmettin'e yakın olan ve Necmettin'in arşivlerinin ve ona münhasır eşyalarının teslim edildiği unsurlardan yurtsever kamuoyunun huzuruna çıkarılsınlar. Bunun yıllar alacağını da çok iyi bile-bile bunu söylemeyi gerekli görüyorum.

Bu belgeler hangi belgeler? Ben bu belgelerin muhtevasında nasıl haberdar oldum?

Bu soruna ilişkin, bazı dostlara sözlü açıklamalarda da bulunmuştum.

Bu belgeler, Türkiye'de Kürdistan Kürdistan Demokrat Partisi'nin merkez komitesi ve polit bürosuna ait belgelerdir. Bu belgelerin sahibi, asıl olarak Necmettin değil, partinin diğer başka yöneticileri. Bu yöneticiler, Sait Kırmızı Toprak (Parti Sekreteri), Brusk ve Çeko (Polit Büro Üyeleri)'nun öldürülmesinden sonra, Güney kürdistan'dan çıkıyorlar ya da çıkarılıyorlar, Suriye'ye geliyorlar. Yöneticilerinden biri ve daha sonra KİP'in önemli yöneticilerinden biri tarafından Süriye Kürdistan'ından bir dosta teslim ediliyor. Aradan yıllar geçiyor, bu şahıs gelip belgeleri almıyor. Necmettin, yönetici olduğu partiden ayrılıyor. Belirli bir zaman da (ki, bu dostla olan görüşmede ben de vardım), bu belgeler, teslim edilen dost tarafından, Necmettin'e teslim edildi. Belgeler teslim alındığı zaman hemen incelenmedi: Çünkü belgeler büyük bir karışıklık içindeydi.

Başka bir mekanda, benim de bulunduğum bir zamanda, Necmettin bu belgeleri inceleyip ayrıştırmaya çalıştı. Bu belgelerin içinde, dikkat çeken ve o zaman ki açıklamasına göre de haberdar olmadığını ileri sürdüğü belgelerden bahsetti. Bu belgeler, onun canını da sıkmıştı. Zaten bu belgeleri okurken, ruh halinde önemli değişikliklerin olduğunu ben de saptayabiliyordum.

Bu belgelerin kaynaklandığı gelişmelerden haberdar olmayacağına dair ben de kanaat oluşmasına yol açan nedenlerde vardı.

Ben, Necmettin Büyükkaya'yı 1967'lerden sonra, üniversite sıralarında tanımaya başladım. Özellikle de, DDKO kuruluşu aşamasından yakından tanıdım. Necmettin, İstanbul DDKO'nun kuruluşunda katkıları büyük olan bir arkadaştı. Devrimci gençlik kesiminde önemli bir etkinliği vardı. TİP'te ve o zaman ki gençlik örgütlerinde de aktifçe çalışıyordu. Necmettin, İstanbul DDKO'nun kurucusu ve ilk dönem yönetim kurulu başkanı olduğu zaman, ben de Ankara DDKO kurucusu ve ilk dönem yönetim kurulu üyesiydim. 1. kongreden sonra, Necmettin, DDKO yönetiminden çekildi. Bundan sonra, Necmettin ile DDKO yöneticilerinin ve DDKO'da etkin olan kesimin aralarının bozuk olduğunu rahatlıkla tespit edebiliyorduk. İsmi geçen kesim, Necmettin'i, TİP'in adamı olmak ve Ankara DDKO kesimine yakın olmakla suçluyorlardı. Daha sonraki gelişmeler ve ortaya çıkan olaylardan asıl gerçeğin bu olmadığı; Necmettin'in, Türkiye'de Kürdistan Demokrat Partisi'nin üyesi ve taraftarı olmamasıydı.

Sonradan da edindiğim ve kendisinden doğrudan dinlediğime göre, Necmettin, Güney Kürdistan'a gittikten sonra, T-KDP'e ye üye oluyor. Bu da, Güney Kürdistan'da T-KDP'ye ait gelişmelerden; Sait Elçi ve Sait Kırmızıtoprak'la ilgili gerçeklerden; Partinin MK ve Polit Bürosu'nun önemli kararlarından haberdar olmadığının bir delilidir, diye düşünüyorum. Onun için de, belgeleri okuduğu ilk zamanlardaki açıklamalarını doğru görüyorum..

Bu belgeleri okuduktan sonra, benim de okumam için verdi. Şu anda, "keşke okumasaydım" diyorum. Çünkü, belgelerin muhtevasını incelendikten sonra, ben de, benim dışımda olan, ama beni de ilgilendiren bir sorunda: tarihsel bir sorumluluk altına giriyordum. Bu sorumluluğun,

belgelere "el konulması"ndan daha büyük bir sorumluluk olduğunu bilincime çıkarıyorum. Ama bu sorumluluğun gereğini de yapmak gerektiğini, şu anda daha iyi hissediyorum.

Bu belgelerden dördü önemliydi.

Birinci Belge: Elyazması bir belge. Necmettin'in söylediği ile hatırlıyorum, Sait Kırmızıtoprak (Dr. Şıvan)'ın elyazması. Belge, T–KDP Merkez Komitesi Polit Büro kararını içermekte. Kararın içeriği, Sait Elçi'nin öldürülmesi kararıdır. Karar da, Dr. Şıvan, Brusk ve Çeko'nun kabul imzaları var. Aynı belgede, daha sonradan yani Dr. Şıvan iki arkadaşının tutuklanmasından sonra yazıldığı ve imzalandığı intibaını veren (Necmettin ile karşılıklı tartışmalarımızda biz bu kanaatteydik), muhalefet şerhi ve üç imza. Bu imzalardan biri, bugün aramızda bulunmayan, yıllar öncesinden talihsiz bir trafik kazası sonucu kaybettiğimiz, değerli yurtsever ve Silvan'ın yurtseverlik medresesi sayılan insan: Melle Abdulkerim Ceyhan'a aitti.

Bu belgeyi okuduktan sonra, Sait Elçi'nin öldürülmesi olayında çok yönlü aydınlanmış oldum. Bazı verilerden hareketle, Sait Elçi'nin, Dr. Şivan ve arkadaşları tarafından öldürülebilineceği konusundaki kanaatlerim, bir yargıya kavuşarak kesinlik kazandı. Bu sorunun Kürdistan tarihinde önemli bir olay olduğunu, başka vesilelerle de yazdım. Bu gün de, bu sorunun başlı başına değerlendirilmeye değer olduğunu altını çizerek belirtiyorum. Ama bu değerlendirmede somut, haksız olmayan, yurtsever harekete yarar getirecek sonuçlara varabilmek için; o olay içinde olanlara büyük görevler düştüğünü düşünüyorum.

İkinci Belge: Necmettin'in aktardıklarıyla vardığımız sonuca göre, Hasan Yıkılmış'a ait olan bir broşürdü. Türk asker–sivil büroksisinin ve ordusunun yapısını incelemekte. Bu broşürde, Sait Elçi'nin ajan olabileceği ince bir metodla verilmeye çalışılmakta.

Bu belgeyi incelediğim zaman vardığım ve aynı zamanda Necmettin'e aktardığım sonuç: Bu broşürle, Sait Elçi'nin tutuklanması ve öldürülmesi için kitle tabanının oluşturulmak estendiğiydi.

Üçüncü Belge: Elyazması bir belge. Merkez Komitesi üyelerinden birine ait. Barzani'ye yazılmış bir şikayet dilekçesinden ziyade, bir ihbar delikçesini andırır niteliktedir. Bu belgede, Dr. Sait Kırmızıtoprak'ın komünistler tarafından örgütlendirilip Güney Kürdistan'a gönderildiği, değerli bir yurtsever olan Sait ELÇİ'nin komünist bir komplo sonucu öldürüldüğü, komplo içinde olan komünistlerin isimleri sayılıyor.

Bu mektupta verilen bilgilerle, 12 Mart sonrasında Kürt solcularına ilişkin, Sait Elçi'nin ölümüne ilişkin yayınlanan bir bildirinin muhtevasının ortak bir çağrışıma sahip olduğunu tespit ediyordum.

Bu elyazması mektup, hem bir ihbar dilekçesi niteliğinde ve hem de bir teslimiyeti ifade ediyordu. Bu mektubun sahibinin, 12 Eylül sonrasında, Güney Kürdistan ve Suriye Kürdistanı ile ilgili açıklamaları oldukça açık ve çirkefçe. Güney Kürdistanla ilgili geniş açıklamalar yapmış olmasına rağmen, Sait Elçi ve Dr. Şıvan ve arkadaşlarının öldürülmesine ilişkin açıklamalarda bulunmaması da oldukça dikkat çekici...

Dördüncü Belge: Sait Elçi'nin, Dr. Şıvan ve arkadaşları tarafından öldürülebilineceği doğrultusundaki tespitlerin yığılmaya başlaması ile birlikte; halkanın daraldığım gören ve tutuklanmasını bekleyen insan psikolojisi ile kaleme alınan bir broşür. Broşür, kürtçe, Dr. Şıvan tarafından yazılmış. Necmettin'in anlattığına göre bir gece de hazırlanan ve teksir edilen, fakat Dr. Şıvan ve arkadaşlarının tutuklanmasından dolayı dağıtılamayan bir broşür.

Konusu: 1966'ın Hainleri. Broşürde anlatılan, Celal Talabani. Broşür'ün üzerinde C. Talabani'nin insana benzemeyen bir karikatürü..

Evet "elkonulan" belgeler bunlar. Daha öncede belirttim, bu belgeler biz de değildir. Necmettin arkadaş sorumluluğu üzerinden atmak için, böyle bir yöntemi seçti diye tespitte bulunuyorum. Bu tespitimi ona da aktarmıştım. Haksızlık edip etmediğim konusunda, vicdanımla hesaplaştığım zaman, haksızlık etmediğimi rahatlıkla söyleyebiliyorum...

Ala Rızgaricilerin "toparlanıp ülkeye dönememeleri"

Xorto, bu konuda da ince bir eleştiriyle soruna girmiş. Bu sorunun, kendisini doğrudan ilgilendiren yanlarının olduğu biliniyor. Böyle olunca, derinliğine değerlendirmelere girmek gerekiyor. Ama, Xorto bu sorunun içinde olup olmama arasında, "iki derede bir arada" misali bir konumda olduğu için, böyle ince bir eleştiri ile geçiştirmeyi daha yararlı görüyor.

Ala Rızgari'nin kendisini toparlayıp, ülkedeki örgütlenmeye katılmamasına ilişkin eleştirileri saygıyla karşılıyorum. Bu eleştirilerin daha da derinleştirilmesi gerektiğini hep savunageldim, bugünde o düşüncelerimi muhafaza ediyorum.

Ama bununla birlikte, yıllarca hapishanelerde yatan, çile çeken, işkence gören arkadaşların, ülkede kalma koşullarının en asgari düzeyde olduğunu görseler bile, kalmayıp, mekan değiştirmelerine de hiç anlam vermiyorum. Bu sorunun, Xorto'yu da ilgilendirdiğini düşünüyorum. Bu konuda da, kalemini sivrilteceği günleri beklemek gerikiyor...

YENİLENME SÜRECİ VE BİZ

Ş. HILAT

Fransız burjuva devrimi ile Ekim Devrimini birtakım yanlarıyla benzetenler vardır. Maksatlı ya da duygulu benzetmeler bir yana bırakılırsa, geriye her ikisininde sınıfının ilk iktidarı olması kalıyor. Eğer "benzemez deniyorsa, bu anlamda benzediği doğrudur. Ama asolarak bunların taban tabana zıt devrimler olduğunu iyi anlatmak gerekiyor. Özellikle son bir yıl içinde dünya da bir deprem etkisi yaratan sosyalist ülkelerdeki **değişiklikler** gözönüne alınırsa sosyalistlerin bunu çok iyi tartışıp canalıcı ayrılıkları ortaya koymaları hayati önem taşıyor.

Kanımca tartışılması gereken yan, herkesin bildiği ve Marxist literatürün yeterince ortaya koyduğu üretim araçları özel mülkiyetinin ortadan kaldırılıp kamulaştırılması, yani üretim ilişkilerinin değiştirilmesi sorunu değildir. Elbet bununla üretim ilişkilerinin önemli olmadığı sonucuna gidilmemeli. Ya da insanlık tarihinde toplumların değişimini, gelişimini belirleyen ana faktörün üretim ilişkileri ile üretim güçleri arasındaki çelişki olduğu, başka bir deyişle son tahlilde alt yapının üstyapıyı belirlediği gerçeği yadsınamaz. Ama öyle tarihsel dönemler, durumlar vardır ki, üst yapı alt yapıyı dinamitleyebiliyor ve kimi durumlarda bu geriye yönelik olabiliyor, dolayısıyla insanlığa az acı vermiyor. Bunun geçici olması, tarihin tekerliğini geriye çevirme gücünde olmaması, bu acıyı azaltmıyor. Çünkü bu geçici olduğu muhakkak olan süre insanlık tarihi açısından çok kısadır. Ama bir insanın ömrünü kapsıyor. Kızılordu'nun pençesiyle işlerini haleden bir takım Doğu Avrupa ülkelerini bir yana bırakalım, bizzat Kızılordu'nun boyverdiği yerde, büyük önder Lenin'in başkanlığındaki SBKP'nin dünyayı çatlatan devrimini gerçekleştirdiği Sovyetler Birliği'inde, – "ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı" ilkesinin anası bu ülkede – 73 yıl sonra milliyetçi ayaklanmalar, kapitalizme bağrını açacak olan bağımsızlık şiarları boyveriyor. Federasyonun iki sosyalist cumhuriyeti olan Ermenistan ile Azerbeycan'ın halkı 70 yıllık sosyalist üretim ilişkileri yaşamından sonra sınır kavgasında birbirini kırıyor.

Bunun suçu sosyalist üretim ilişkilerinde mi acaba? Elbette hayır. İşte burada Fransız devrimi ile Ekim devrimi arasındaki farkı, bu canlı pratiğin içerisinde yeniden tartışmanın zamanıdır. Bundan hareketle, özellikle bizim gibi devrimini gerçekleştirmemiş, sosyalizmi hedefleyen ülkelerin devrimcileri, sosyalist dünyada bu olup bitenlerden dersler çıkarmak zorundadır. Hem bu dersler öyle bir takım teorik cimnastikler değil, niteliğimizi değiştirmeye yönelik dersler olmalıdır.

Önce her iki devrimden sonraki tarihsel döneme bakıp kaba sonuçlardan başlayalım.

Fransız devriminin ertesinde, aynı doğrultuda başka burjuva devrimleri patlak veriyor. Birçok feodal iktidarlar da durumu farkedip patlamaya fırsat vermeden ya burjuvalara teslim oluyor ya da kendileri yeni topluma ayak uydurup kapitalizme adapte oluyorlar. derken yaklaşık 120 yıl içinde kapitalizm gelişip serpiliyor ve yaşlanıyordu. Yani 120 yıl sonra yaşlılık dönemine, emperyalizme geçti. Lenin ona "tekelci kapitalizm", "geberen kapitalizm" dedi. Ve 80–90 yıldır da bu süreci yaşıyor. (Burada lenin'in "geberen kapitalizm" derken yanıldığını söyleyip, kolaycı bir sonuca gidilemez. Emperyalizm, kısaca tekelci kapitalizmdir, çelişkilerin yoğunlaştığı kapitalizmin en yüksek aşamasıdır. Dolayısıyla "**geberen**" ya da "**can çekişen**" kapitalizmdir. Bu gerçekler geçerliliğini yitirmedi. Toplumların değişim süreci tıpatıp bir insan ömrüne benzemez. Ayrıca bu ihtiyar kapitalizmin bu yaştan sonra böyle parlak anlar yaşamasında, sosyalist ülkelerdeki burjuva kafalı ya da burjuva ahlaklı "komünist"lerin payını ana etken olarak hesaba katmamak, eline alıp bunu enine boyuna tartışmamak emperyalistlerden başka kimsenin işine yaramaz.)

Ekim Devriminin ertesine bakıyoruz, insanlık tarihinin ilk sosyalist devleti 20 yıl boyunca cümle emperyalistlerin her türlü entrikalarına karşı varlığını güçlenerek koruyor. Arkasından 2. emperyalist savaşta faşizmin saldırılarını milyonlarca insanın canı pahasına püskürtüyor. Bu zaferin komünizme kazandırdığı prestijin ve kamuoyunun yardımıyla, ayrıca savaş galibi Kızılordu'nun elatmasıyla bir dizi Doğu Avrupa ülkesinde bir takım ilerici hareketler, partiler iktidara geçme fırsatı elde ediyor. Bu, dünya sosyalizmi için iyi bir sıçrama oluyor ve sosyalizm bir tek ülkeden bir gurup ülke, bir kamp aşamasına geçiyor. Arkasından Çin, Küba, Vietnam Devrimleri v.b. irili ufaklı zaferler sosyalizmi dünya çapında daha da güçlendiriyor, emperyalizmin yüreğine korku salıyor. Ama bakıyorsunuz 40 yıl, hatta Lenin'in SBKP'sinin devrimi gerçekleştirdiği yerde 70 yıl sonra kitleler komünizmden kaçıyor, bağnaz milliyetçi duygularla sosyalizmin bu insanları birbirini kırıyor. SSCB'den Cumhuriyetler kopmaya çalışıyor, birkaç Doğu Avrupa ülkesinde kitlelere adeta "**bu komünizmi başımıza nereden bela ettin**" dedirtircesine vinçlerle Lenin'in heykelleri çatır çatır sökülüyor.

Fransız devriminin ve diğer burjuva devrimlerinin önünde, köyden şehre geçecek, toprağa bağlı kapalı ekonomiden geniş ticaret ağlarıyla ulusal pazara, giderek uluslararası pazara geçmek, zanaatkar imalatından seri fabrikasyon imalatına geçerek meta üretimini iyice hakim kılmak, yani genel olarak sömürüyü sistemleştirmek, geliştirmek vardı. "**Özgürlük ve eşitlik**" diyordu, ama daha çok sömürü, daha çok kar ve emeğin sırtından daha ayrıcalıklı güzel bir yaşamdı amaç. Yani burjuvazi yalan söylüyordu, ikiyüzlülük yapıyordu, bencildi. Tabiki buna göre bir kültür, bir ahlak, bir hukk sistemi oluşturacaktı. Bu da zaten bir önceki toplumdan temel olarak hazırlanmıştı. Çünkü o toplumda da yalan, sahtekarlık, ikiyüzlülük, bencillik devletlerin resmi politikası idi. Orada da ağalar köylülere "benim

topraklarım olmazsa siz nerede çalışacaksınız, sizin ekmeğiniz benden geliyor, sizi ben korurum" diyordu. Kapitaliste, bu yalana ve sahtekarlığa dayalı kültürü kendi terimlerine çevirmek kalıyordu. Pazar içinde ulusallık, milliyetçilik ekleniyordu. Özetle burjuva toplumu ve diğer tüm sınıflı toplumların kültürünün temelinde yalan vardır, ikiyüzlülük, sahtekarlık vardır. Çünkü hedef, sömürüyü gizlemek, haksız ayrıcalıklı yaşam hakkı göstermektir. Tabii bu ahlaka uygun da bir hukuk ve yargılama sistemi oluşur.

Mesela bu toplumların yasalarında yalan söylemek diye bir suç yoktur, buna biçilmiş bir cezaya da rastlanmaz. Bir hukuk uzmanı değilim ama, eğer varsa da bu gene iki yüzlücedir ve herkesin bildiği gibi fakir–fukara için işler, hakim sınıf için geçersizdir.

Ekim devriminin ya da genel olarak sosyalist devrimin önünde değişim bekleyen şeylere baktığımızda karşımıza buna tam zıt bir tablo çıkar. Sosyalist Devrimin işi, üretim ilişkilerini, yani alt yapıyı değiştirmekle bitmiyor. Kaldı ki sosyalist üretim ilişkileri sadece işçi sınıfı devletinin üretim araçlarına elkoyup kamulaştırması anlamına gelmiyor. Kapitalizmde, bu üretim araçlarının özel mülkiyetinden dolayı burjuvaların cebine giden artı–değer, sosyalizmde proletarya devleti tarafından planlı bir şekilde tekrar topluma, yatırımlara, dolayısıyla kitlelerin yaşam standartlarının yükseltilmesine yönelmezse, üretim araçlarının sadece kişi mülkiyetinden devlet mülkiyetine aktarılması, sosyalist üretim ilişkilerini ifade etmez. Öyle olursa kapitalist ülkelerde tekelci devlet kapitalizmi uygulamaları kapsamındaki devlet işletmelerinde sosyalist üretim ilişkilerinden bahsetmek gibi saçma bir sonuca varılır. Nitekim Sovyetler Birliğindeki sorunları, onun politikasını **"sosyal emperyalizm"le** açıklamaya çalışan Maocu hareketler bu tezini buradan hareketle **"bilimsel"**leştiriyorlar. Ve birçok kişiyi de buna inandırıyorlar. Bugün ülkemizde, Türkiye'de ve Dünyanın birçok yerinde sosyalizm için canını veren, vermeye hazır yığınla devrimci buna inandı, inanıyor. Son gelişmelerle de, sağlıklı bir tartışma yapılınazsa buna inanların çoğalması şaşırtıcı olmamalıdır.

Sosyalizmin amacı, sömürüyü, sınıfları ortadan kaldırmak olduğuna göre, iktidarı ele geçiren parti sosyalist üretim ilişkilerini inşa ederken, ettikten sonra bu amaca uygun yeni bir kültür yaratmak zorundadır. Ekim devriminin önünde, kendi üretim ilişkilerini inşa etmenin yanında, en az onun kadar önemli ve bir bakıma ondan daha zor olan bu görev vardı. Ekim Devriminin önündeki, sömürüyü bir biçimden ötekine geçirecek yeni üretim ilişkilerini kurmak değildi. Dolayısıyla bir önceki toplumdan kalan yalancılığı, sahtekarlığı, ikiyüzlülüğü, bencilliği, bireycillliği kendi terimlerine çevirmek gibi kolay bir hamle ile işi bitiremezdi. O yeni terimler, yeni kurumlar yaratacaktı. Tabi bunları yaratmak, öyle mitinglerde, seminer ve konferanslarda, radyo ve televizyonlarda konuşup ortaya atmakla ya da okul kitaplarına yazmakla bitmez. Kitleler ancak bunu sosyalist üretim ilişkilerinin kendi yaşamlarına getirdikleri ile birlikte algılayabilirler. Bundan da önce emekçiler yeni kültürü, yeni ahlakı bizzat partide, partililerin yaşamında görmelidirler. Böyle oluncada işçi sınıfının partisi bu işe partiden, partililerden, partinin iç işleyişinden başlamalıdır. Hem de parti iktidarı ele geçirip devletleştikten sonra değil, iktidar mücadelesi verdiği dönemdeki yaşamına bunu işlemelidir. Aksi takdirde sosyalizm bugün yaşadığı bu girdaptan hiçbir zaman kurtulumaz.

Bugün emperyalistleri sevince boğan, sosyalist saflarda da –özellikle "Sovyet yanlısı" diye nitelenen ve "kraldan fazla kralcı" konumuna düşen hareketlerde – şok etkisi yaratan sosyalist ülkelerdeki sözkonusu çalkantılar, patlamalar bu ülkelerdeki partilerin bu zaafının faturasıdır. Bir kısmının bugün kapitalizme yönelmeye çalıştığı Doğu Avrupa ülkelerinde ve Ekim Devriminin temelini döşediği Sovyetler Birliği'nde kapitalist işletmeler,kişilere ait şirketler, kuruluşlar yani kapitalist üretim ilişkileri yoktu. Özellikle S. Birliği'nde zorlu bir sosyalist üretim ilişkileri inşa süreci yaşandı ve inşa edildi. Ama bugün olup bitenlerin sebebi, üretim araçlarının kamulaştırılması, emekçilerin patronları için değilde devlet için, dolayısıyla kendileri için çalışmaları değildir. Yani suç sosyalizmde değildir ve iflas edende sosyalizm değil, iyi konuşup iyi yazıp–çizen, ama yaşamlarıyla soysuzlaşan parti bürokratlarıdır.

Polonyalı bir gençle konuşuyorum. Yanlış anlamayın, pırıntı–pırtısını, pahada ağır zenginliklerini toplayıp kaçmış bir burjuvanın çocuğu, kollej öğrencisi değil, konuştuğum genç. Bir manavda torba, kasa taşıyarak ekmeğini kazanan bir işçi. Diyorum ki Ona, **"Bak Dayanışmacılar sizi kapitalizme götürecek beter olacaksınız"**. Genç cevap veriyor: **"Yok yok! Ben sosyalizmde doğdum, onu okuyarak büyüdüm. Sosyalizm sadece kitaplarda güzel"**. Doğaldır ki, ben onu ikna edemezdim, edemedim.

Kitleler sosyalizmin kendi yaşamlarına ne getirdiklerine bakarlar. Ve bir işçi sınıfı partisi iktidarı ele geçirdiğinde emekçi kitleler sosyalizmin idealleri için savaşanlardan ibaret değildir. Böyle olunca, bir işçi sınıfı partisi henüz iktidar mücadelesi için yola çıkarken, önce kendi içinde yeni toplumun ideallerine uygun bir kültürün, bir ahlakm nüvelerini oluşturmak ve onu canlı kılacak mekanizmalar geliştirmek zorundadır. Aksi takdirde 40 yıl sonra aynı kitleler bu sefer burjuvaların, kapitalistlerin sloganlarıyla o **"işçi sınıfı partisi"**ni alaşağı eder. Ve kaybedende sadece soysuzlaşan bürokratların canı, malı değil, önemli ölçüde sosyalizmin prestijisidir. Bizim açımızdan önemli olan bu bürokratların iktidarı kaybedişi değil, sosyalizmin prestijisidir. Bugün bize düşen de, iktidara geldikten sonra hanedanlık kuran, ülke ciddi ekonomik sorunlarla yüzyüze iken şatafatlı **"başkanlık sarayı" yaptıran**, kendisini ve eşini putlaştıran, iki milyon Macar azınlığa eritme politikası uygulayan Çavuşesko gibi nümunelik bir bürokrat için ağlamak değil, onun bu akibete niçin geldiğini teşhir etmek ve ona bakıp kendimize yönelmektir. Değişim niteliği tartışma da götürse, yani anti–komünizme, kapitalizme de yönelse –ki öyledir– Çavuşesko gibileri için üzülmenin sosyalistlere faydası yok. Aksine sosyalizmin prestijisine biz de buradan zarar veririz. Çünkü iktidarı ele geçirdikten sonra, hanedanlık kuran, ülke ciddi ekonomik sorunlarla yüzyüze iken şatafatlı "başkanlık sarayı" yaptıran, kendisini ve eşini putlaştıran, Macar azınlığını ezen birinin, bunları yapan

birini lider olarak koriyan bir partinin, kapitalizm tehlikesi taşıyan reformlar için direndiğini kimseye anlatamaz. Çavuşesko'nun kendisi ve eşi için, hanedanı için, "başkanlık sarayı" için direnmediğini nasıl ispat ederiz? Görünen odur ki, o kapitalizme yönelen reformlar için değil, hanedan için, başkanlık sarayı için direndi. Çünkü kapitalizme karşı direnecek bir lider, bir komünist parti iktidarında hanedanlık oluşturmaya, halk ekonomik sorunlarla boğuşurken "başkanlık sarayı" yaptırmaya, 2 milyon Macar azınlığın haklarını tanımayıp ona eritme politikası uygulamaya izin vermez.

Sosyalizm adına bu ibret verici tabloya rağmen değişimin niteliği tartışmalıdır diye ibremiz Çavuşesko'dan yana eğilirse kitleler Çavuşesko ile kurulan bu buruk gönül köprüsünün kaynağını merak etmez mi? Buradan hareketle halkımız bizim örgütümüzle, bizim gelecekteki sosyalizmimizle ilgili fikir yürütmez mi?

İşte burada tartışmanın öncelik sırası değişimin niteliğinde değil, bizzat partinin niteliğindedir. Bizim gibi, henüz uluslaşma sürecini tamamlamamış bir ülkede programlarına sosyalizmi koymuş devrimcilerin ve genel olarak sosyalizmin çıkarına olanda budur. Ama gönül isterdi ki Çavuşesko'yu götürenler anti—komünistler değil, Çavuşesko "komünizm"ine ayaklanan komünistler olsa idi. Tabi acımasız sınıf mücadelesi gönlümüzü dinlemedi.

Yeniden Yapılanma m "REFORM"ları nereye Gidiyor Değil, Nereden Geldi?

Bizim açımızdan tartışmanın ağırlık noktası yıpranmış, özellikle de sosyalizmin prestijisini kitleler içinde düşürüp, onun **"kütüphanelik"** bir sistem olduğu imajını yaratan liderlerin ve partilerin yıkılışına hayıflanmak ya da **"yeniden yapılanma"**ya girişilirken, yeterli hazırlıkların yapılmadığından yakınıp ögütler vermek çerçevesinde olmamaktır. Tartışmamızın merkezi, bu sonuca nasıl gelindiği ve bizim bundan nasıl etkilenmemiz gerektiği, buna bakarak kendi bünyemizde nelere yönelmemiz gerektiği çerçevesine çekilmelidir. Yani yeniden yapılanmanın "reform"larına girerken neyin yanlış yapıldığı üzerinde ciddi biçimde düşünmek yerine, bu, kitlelerin eliyle yuvarlanan "reform"lara nasıl gelindiği üzerinde ciddi biçimde düşünmek çok —hem de çok— gereklidir. Çünkü onlar bakımından işin işten geçmesi büyük tehlike ise de, bizim açımızdan henüz böyle bir tehlike yok. Ayrıca daha da önemlisi, işçi sınıfının iktidar mücadelesinde henüz bıyıkları yeni yeni terleyen genç aşamasında iken, bizim burda söyleyeceklerimiz orada o işi yapacak olan kadrolara ne kadar çevrilip ulaşır, ne kadar etkiler, ne kadar ciddiye alınır, ne kadar sonuç verir? Oysa biz kendi uzanabileceğimiz alanda uğraşırda, buraya nasıl gelindiğini, araştırmacı verilerle enine boyuna tartışıp sonuçlar çıkarırsak, bu sonuçlarla önce kendimize, kadrolarımıza oradan da kitlemize yönelirsek, bugün sosyalist dünyada olup bitenlerin sosyalizmin kaderi olmadığını gösterebiliriz, göstermeliyiz. Biz, sosyalist ülkelerdeki kan kaybını önleyemeyiz. Ama o kanın burjuva iktidarlar tarafından içilmesine bir ölçüde engel olup onu kendi hastalıklarımı tedavide kullanabiliriz. Biz bunu yapmak zorundayız. Aksi takdirde dünyanın bu kadar küçüldüğü, teknolojinin insanlara muazzam propaganda olanakları sunduğu günümüzde, bizim iktidarımız 40 yıl sonra değil, 20 yıl, 10 yıl hatta daha kısa bir süre sonra kitlelerin seline yakalanmaktan kurtulamaz.

Sosyalist kamptaki sarsıntıyı haklı olarak herkes tartışıyor. Elbet kapitalistler kendi açılarından, sosyalistler de kendi açılarından el atıyor. Emperyalist—kapitalist ülkeler değişim yönünü kendilerinden yana çevirmek için canhıraş bir çaba ile, yalanı, dolanı, sahtekarlığı, demagojiyi ekleyerek dolaylı—dolaysız müdahale ediyorlar. Bugün bundan önemli sonuçlarda aldılar. Yeniden yapılanmanın belalı "reform"larına çatmamış diğer sosyalist ülkelerde tersi yönde dolaylı dolaysız uğraşabilirler, uğraşmalıdırlar. Onlarda güçlerine ve durumlarına göre sonuç alabilirler. Ama bugüne kadar öyle görünür, kayda değer bir şeyden bahsetmek mümkün değil. Çünkü sorun sadece Doğu Avrupa veya S. Birliği sorunu değil, genel olarak sosyalizm cephesinin sorunudur. Dolayısıyla her ülke daha çok kendi derdiyle meşgul.

Henüz devletleşmemiş, iktidar mücadelesi içinde olan sosyalistlerin bu gelişmeere karşı durumu farklıdır. Özellikle kapılarının eşiğinde Ulusal Demokratik Devrim gibi bir program duran, işçi sınıfının nitelik ve nicelik olarak yeterince gelişmediği ülkelerde sosyalizm mücadelesi veren devrimciler açısından durum çok farklıdır. Bizim sosyalist ülkelerdeki **"yeniden yapılanma"** sürecini etkileme olanağımız yok. Ama onun bizi etkileme olanağı var ve etkiliyor. Elbette bu onların ne yaptıklarını, ne ettiklerini tartışmamak gerektiği anlamına gelmez. Aksine iyice tartışmak, ancak bize sonuç verecek tartışmayı bulmak gerekiyor. Yani reel sosyalizm cephesinde yaşanan gürültülü sürecin bizi etkileyeceği, etkilemesi gerektiği gerçeğinden hareketle kendimize yönelmek zorundayız. Kafalarımızı **"yeniden yapılanma"**ya başlarken neyin yanlış, neyin doğru yapıldığı üzerine yormaktan çok **"yeniden yapılanma"**ya neden gerek duyulduğunun etrafında yoğunlaşmalıyız. Özellikle, sosyalizmin bir takım tıkanıklıklarını aşmak üzere girişilen **"açıklık ve yeniden yapılanma"**nın açtığı kapıdan, küçümsenmeyecek ölçüde kitlelerin desteği ile yeniden kapitalistleşmeye yönelimin sebepleri gündemimizden çıkmamalıdır. Öyle ki, bizim de iktidarımızdan sonra böyle tehlikeli, riskli **"yeniden yapılanma"**lara ihtiyaç duyulmasın ve leğendeki kirli suyu dökmeye çalıştığımızda bebek de bize döktürülmesin. **"Ne şeytanı gör, ne de kul—ü welle oku"** diyor bir atasözü. Yani onların leğenine kirli suyun nereden, nasıl biriktiğini bulup, bizim leğenimize kirli suyun birikmesini engellemek, kirli su damlar damlamaz o damlayı alıp fırlatacak mekanizmalar yaratmalıyız. Dünya sosyalizmindeki bu iniş bize yeterli dersler verecek durumdadır.

Bunun için neler yapılmalıdır? Bu daha geniş bir tartışmanın konusudur. Elbet bunlar Amerika'nın yeniden keşfi de değildir. Bunun için bilimsel sosyalizmin kurucuları, önderleri bize gerekli ilkeleri, ipuçlarını vermişler. Ancak reel sosyalizm cephesindeki dalgadan —sosyalizme geçici de olsa iniş yaşatan bi dalgadan— sonra, bunlar daha detaylı, daha pratik tartışılmalı, geliştirilmelidir.

Özetle Fransız Devrimi ile Ekim Devrimi arasındaki zıtlığa dönersek, işçi sınıfı sömürüyü bir biçimden ötekine aktarmak gibi kolay bir görevle karşı karşıya değildir. O, sömürüyü, sınıfları ortadan kaldırıp kendisi ile birlikte tüm toplumu kurtarma misyona ile yüklü olduğu için, onun yalana, ikiyüzlülüğe, sahtekarlığa, bencilliğe, milliyetçiliğe ihtiyacı yok. Bunlara taviz vermeye de ihtiyacı yok. Hangi nedenle olursa olsun, sömürücü toplumların bu çürük kurumlarına taviz verildiğinde yahut örgütümüzün "**gellşlml**"nin genel "**çıkar**"ı adına hoş görüldüğünde veya başvurulduğunda leğene kirli suyun birikmesine engel olunamaz. Doğaldır ki günü gelir kirli su her tarafı bulaştırır, ya bebeği mikroptan öldürür ya da birileri kirli suyu dökmeye çalışırken, başkaları tekneyi dokundurur ve bebeği döktürüverir. Bu sefer yeniden bebek yapmaya başlamak zorunda kalınır. Bugün yıllarca iktidarda kalan "**komünist**" partilerin bu işleri yaptığı ülkelerde olduğu gibi.

Kendimizde somutlarsak; bizim gibi feodalizmin hala canlı kaldığı hatta ondan da önceki toplumların izlerini taşıyan bir ülkede sosyalistler, iktidara ve devrime yürürken; örgütlerinde yeni toplumun ahlaki, hukuki normlarını temellere döşemeli, buna uygun mekanizmaları canlandırmalıdırlar. Bu ahlaki, hukuki normları her yanımıza işleyecek mekanizmalar dergi, kitap ya da tüzük sayfalarından pratiğimize aktarılmalıdır. Toplumumuzda buna gelecek çok insan bulamayabiliriz, sayımız azabilir, gücümüz azalıyor görünebilir. Ama geleceğin güvencesi buradadır. Gerek iktidar mücadelesindeki, gerekse iktidarı aldıktan sonraki partide bürokratlaşmayı, soysuzlaşmayı, giderek topluma yeni bir acı kesit yaşatmayı engelleyecek yegane güç olacaktır.

İktidarı 40 yıl sora kaptırıp yeniden başlamaktansa, o iktidarı bir daha vermemecesine 20 yıl geç almak her açıdan daha anlamlı seçenektir.

başlamaktansa, o iktidarı bir daha vermemecesine 20 yıl geç almak her açıdan daha anlamlı seçenektir.

FEWZÎ AÇIKGÖZ LI STOCKHOLMÊ YE Û EW JÎ, DERAW Û BÊBEXTIYA PKK'ê DÎYAR DIKE

Fewzî Açikgoz ji bo xwendevanên kovara me û ji bo welatparêzên Kurdistanê mirovekî "nasrew" e. Fewzî Açikgoz, ji bo welatparêzên Kurdistan'ê çawa bû mirovekî nasrew, pêwîste ku em piçek li ser vê pirsê rawastin ya jî bisekinin.

Rojnama Serxwebûn'ê bi hejmara xwe ya 93–a, caraka din bi xurtî dest bi êrişa welatparêza kir û bi navê çend kesan (ku ji wan re gelek wekirî digot ajan in) bi dehan rûpelan buxtan, tohmet avête ser welatparêzên Kurdistanê. Ji wan kesên ku ajan hatibûn îlan kirin, yek ji wan jî Fewzî Açikgoz bû. Di hejmara Serxwebûn'a ya 94–an de, bi devê Fewzî Açikgoz, heval Îbrahîm Gûçlû, Hanîfî Celeplî, Keya Îzol, Hemreş Reşo û berpirsîyarên PKK'ê yên kevn Memo Yezîdî, Hûseyîn Yildirim û Îsmet Celeplî ajan hatibûn îlan kirin.

Piştî demekê, ku ew demeka kurt bû, Abdullah Ocalan di rojnameka Qibris'ê de pêyivî û got ku: "Kesê ku Olof Palme kuştiye, di destê me da heps e." A. Ocalan bi vê axiftina xwe qebûl dikir, ku ew kesê ku Olof Palme kuştiye Kurd e û ew kesa jî Fewzî Açikgoz e. Wek heval Îbrahîm Gûçlû di kovara me û hejmara 21–an de nivîsandibû, A. Ocalan bi vê peyîva xwe xizmetî dezgeha dizî ya îstîxberata Swêdê û dijminên gelê Kurd dikir...

Kovara me û heval Îbrahîm; gelek kovar û nivîskarên Kurdistanê li hemberî van êrişan bê deng neman, dengên xwe bilind kirin. Derew û êrişên PKK–ê rexne kirin, ji bo ku reya gişti ya welatparêz û şoreşger ronî bibe hewil dan. Heval Îbrahîm Gûçlû, di nivîsandinên xwe yên ji bo PKK û rojnama Serxwebûn'ê de, gelek vekirî û zelal nivîsand, ku rojnama Serxwebûn û PPK–ê derewa dike, êrişa wan bê sedem nîne û sedemên van êrişan jî fireh–fireh şirove kir.

Rastî jî demeka dirêj neçû, derewên PPK'ê û rojnama Serxwebûn'ê derî qada siyasî ket. Fewzî Açikgoz û ew kesên, ku PKK'ê ji wan re digot ajan in, serbest hatin berdan. PKK'ê raste rast di gelek nivîsandinên xwe de, derewên xwe û sedemên planên xwe yên li dijî welatparêzan pêk aniye dîyar nekir; hevalên xwe yên ku bi biryara PKK'ê ew kesên belengaz îşkencekirine berpirsîyar dîyar kir.. Pêwîste ku ew bi giştî ji bo derewên PPK'ê di serê welatparêzên Kurdistanê de pirsekê veke û vekiriye jî..

Bi kurtî em dikarin bibêjin, ku Fewzî AÇIKGOZ demeke serbest e û li payitexta Swêdê li Stocholm'ê digere. "Gelo Fewzî Açikgoz bi serbestî û gera xwe, PKK'ê rûsva nake?". "Gelo em di pirsa xwe de şaş in ya na?".

Dîsa serbestî û gera Fewzî Açikgoz, ji bo ku PKK'ê bersiv bide gelek pirsa tîne holê.

Pirsa yekem û bingehî ew e ku, "**eger Fewzî Açikgoz ajan e,çima serbest hate berdan?**"

Ji bo vê pirsê, PPK'ê dikare du bersîvan bide. Bersîva yekemîn ew e, "Fewzî Açikgoz ajan e, lê me serbest berda". Ew jî tê dû menaya. Mana yekemîn, ew kesên Fewzî Açikgoz berdana jî, wek wî ne. Menaya duyemîn, Fewzî Açikgoz ajan e, PKK'ê ji bo ku jê tirsiya ye berda. Ew demê jî, PKK–ê, bi dewleta Tirk re di nav kombînezonekê da ye.

Bersîva duyemîn ew e: "Fewzî Açikgoz ne ajan e. Encama vê jî, ew û kesên din yên ku me jê re got ajan jî, ne ajan in. Me li Fewzî Açikgoz û ew kesên ku me bi dev û gotinên wî ajan îlan kirin jî neheqî kir. Me bi vî karî xwe xizmetî siyesata dijmin kir. Em mecbur in, ku xwe rexne bikin û ef'a xwe, ji reya giştî ya welatparêz û şoreşger bixwazin."

Lê PKK'ê, heta îro gora bersîva duyemîn tu gav navêtin, neheqiya xwe û erişên xwe jî didomîne.

Pêwiste ku welatparêzên Kurdistanê li hemberî vê neheqîye bêdeng nemînin: Vê buyerê û bûyerên din yên wek vê, derî qada siyasî bixwin, şirovebikin û bala gelê me bikşînin.

LI KURDISTANA ÎRANÊ GAVEK Û STRATEJÎKA NÛ!

Wek hemû welatparêz dizanin û dixwînin, armanc û stratejiya hêzên Kurdistana Bakûr û hemû hêzên beşên din yên Kurdistanê ji hev û dû cuda ne. Di vê pirsê da jî, bi salan e, ku şirove dibin. Heta em dikarin bibêjin, ku ev cûda bûna stratejî û armancên hêzên Kurdistanê, danûstandinên di nav xwe da û danûstandinên bi hêz û dewletên cîhanê re jî, dibe pirseka gelek girîng. Di gelek pirs û deman de, hêzên Kurdistanê nikarin li hev bikin û bi hev ra kar û barên mişterek bimeşînin.

Ev mineqeşên ku di pirsa armanc û stratejî de çêdibin di nav gelê Kurdistanê de çawakî tesîre mezin dike, di nav walatparêz û hêzên Kurdistanê de jî, ku beşekî gel e, gelek tesîreke mezin dike. Her çiqas hêzên beşên Kurdistanê yên din wek siyaseta resmî serxwebûna Kurdistanê neparêzin jî, di nav kor – safên wan de, bîrûbaweriya serxwebûna Kurdistanê gelek xurte û endamên wan hêzan di mineqeşên ne resmî de vê bîrûbaweriyê gelek bi xurtî diparêzin. Di nav gelê me de, li wan beşên Kurdistanê jî bîrûbaweriya serxwebûna Kurdistan'ê gelek xurte û daxwaza gelê me jî, gelek vekiriyê ku serxwebûna Kurdistanê ye û dijminên gelê me jî vê pirsê baş dizanin. Ji bo vê jî, tedbîrên xwe gora vê baweriyê û ev potansiyal a fikrî digrin. Dîsa, ji bo vê ye, ku li hemberî daxwaziya hukmî – zat'î û otonomiyê jî gelek har, gelek êrişker û gelek qatlîamkar in.

Xwuyayê ku ew cuda bûna armanc û stratejî, di nav hêzên Kurdistanê de, demeka din yê dom bike. Ev jî gelek normale. Em di wê baweriyê dane, ku buyerên di welatên sosyalîst de, bi taybetî ji bo pirsên netewan xulukî ne û yên bixulukin, di mineqeşê vê pirsê de, ji bo welatparêz û hêzên Kurdistanê jî tesîreke mezin çedike.

Ya muhîm ew e ku welatparêz û hêzên Kurdistanê, ji mafên hev û yên demokratîk re hurmetkar bin, mineqeşe û peyvendiyên xwe di çerçewa dostaniya netewî û demokratîk de bikaribin dom bikin. Gelek baş tê zanîn, ku li hemû cîhanê jî, netewek û mirovên wî netewî û hêzên wan yên siyasî tu cara wek hev nefikirîne. her demê di nav wan de têkoşîneke fikrî bûye. Pêwiste, ku welatparêz û sosyalîstên Kurdistanê jî van prensîbên giştî û demokratîk di nav xwe de bimeşînin. Tu kes û hêz, di hemû tiştan de nebêje ku ez rast im, tiştên tên gotin ji bo netewê me tiştên dawiyê ne. Eger welatparêz û hêzên Kurdistanê, bi bîrûbaweriyê teng hareket bikin, pêşnakevin, gelê xwe nikarin pêşbixwin; ji kevneperestiya fikrî û ji dogmatîzmê û ji şablonîzmê jî nikarin xelas bibin.

Dema ku em bi vî çavî li pirsa armanc û stratjiya hêzên Kurdistanê mêzedikin û dibînin, ku Li Kurdistana Rojhilat, ji aliyê resmî ve jî, di pirsa armanc û stratejî de guhartinek heye. Wek tê zanîn, kesên çend sal berê ji Partî Demokratî Kurdistana Îran û ji Komela Zehmetkêş ketiyabûn û bi bîrûbaweriyê ji wan durketibûn bi navê **Berey Yekgirtûy Demokratî Kurdistan (Eniya Hevgirtî ya Demokratîk ya Kurdistanê)** rêxistinek ava kirin. Piştî avabûnê, vê rêxistinê xast, ku karûbarên xwe yên siyasî, têkoşîna netewî demokratîk bi nêrîneka nû; bi perspektîfên nû û ji yên edetî, cûda bidomînin. Di vê nêrîn û perspektîfên xwe de çiqas bi serketin û çiqas ev perspektîfên dabûn ber xwe cî bi cî kirin, rastî bi mineqeşe yê. Lê tiştekî vekîrî heye, ku vê rêxistinê di kongra xwe ya yekemîn, ya ku di 25 û 26'ê Gulan'ê de, navê xwe û stratejîya xwe, bi awayekî resmî guhart û bi belavokekê belav kir. Navê ev rêxistinê bû **Partî Serbexoyî Kurdistan.** Ev rêxistina, yekîtî û serxwebûna Kurdistanê diparêze.

Partîya Serbexoyî Kurdistan'ê, di ev belavoka xwe ya ku piştî kongrê weşandî de wisa dibêje:

"Hevnîştîmanên birêz!

Tevgera Rizgariya Kurdistanê, ku di riya xebata xwe ya ji bo rizgarî û serbixwebûnê de xebeteke rewa ya hemû gelê Kurdistanê ye, pêwîstiyeke gelekî mezin ya yekkirina bîrûbaweriya Kurdistanî, belavkirin û geşepêdana vê dîtînê û herweha di çarçoveya vê dîtînê de pêkanîna rêxistineke Kurdistanî û yekkirina têkoşêrên Kurd aniye pêş.

Me bi xwe, wek alahilgirên vê rêbazê, hemû hewlên xwe ji bo vê mebestê terxan kir. Me di mercên gelekî dijwar de, di bin navê **Berey Yekgirtûy Demokratî Kurdistan (Eniya Hevgirtî ya Demokratîk ya Kurdistan) de, ev erka xwe bi cîh anî.**

(...)

Da ku encama xebat û têkoşîna çar salan di ber çavan re bête derbas kirin, li bîrûbaweriyê hûr bête nihêrin, da ku rêzên me yên rêxistinî bêne xurttir kirin û herweha xebat û têkoşîn bêne berfirehtir kirin, biryara girêdana kongreyê ji zû ve hatibû dan. Ji lewre jî di rojên 25 û 26 – ê meha 5 – an ya sala 1990 – î de kongreya yekemîn ya Enîyê hat çêkirin.

Kongre di bin diruşmên

* Bijî yekîtî, demokrasî û serbixwebûn!

* Bila bi ser keve xebata hevgirtî ya neteweyê Kurd ji bo rizgariya yekcarî !

* Eger ji destpêkê de demokrasî

derdest nebe, rizgarbûn nabe!

* Silav li canên pak yên şehîdên riya rizgariya Kurd û Kurdistanê û şehîdên karesata Helebcê! de vebû û dest bi karê xwe kir.

Rapora kar û têkoşîna çar salên derbasbûyî ji kongreyê re hat pêşkêş kirin. Piştre gotûbêj li ser wan hat li dar xistin û piştî rexnelêgirtin û pêşniyarên hevrîyan ew hatin pejirandin. Bi dû re peyamên pîrozkirinê yên hêz, rêxistin û şexsiyetên siyasî yên Kurdistanê ji kongreyê re hatin xwandin.

Karê bernameyî û gotûbêjên li ser xalên bernamayê yên ji bo xurtkirina yekîtiya bîrûbaweriyê, beşa sereke ya karên kongreyê pêk dianîn.

Kongreyê, ji ber pêwistiya xebat û şeweye rêxistinî, herweha ji ber dîtina ku Enî edî di prosesa şekilgirtina bîrûbaweriyê re derbas bûye û çarçoveya xwe dîtiye, guhartina navê **Berey Yekgirtûy Demokratî Kurdistan** hewce dît. Ji ber vê yekê jî wê navê **Partî Serbexoyî Kurdistan (Partiya Serbixwebûna Kurdistanê)** li xwe kir. Kongreyê ji bo xebata pêşerojê ya di meydana têkoşîna rizgarîxwaziya neteweyê me de, ji bo rizgarî û azadiyê, navê **Partî Serbexoyî Kurdistan qebûl kir.**

Kongreyê, di atmosfereke demokratîk de, hemû karûbarên xwe bi rê ve birin û biryarên xwe wergirtin. Wê bi hilbijartina serektiyê ve karê xwe dawî anî.

(....)

Partî Serbexoyî Kurdistan liberçavgirtina guhartinên ku di van dawiyan de li cîhanê bûne û bi têgihîştina rastiya ku serdema niha, serdema rizgariya gel û neteweyên bindest e, bi baweriyeke temam bi armancen tevgera Kurdistanê ya ji bo bi cîhanîna serfiraziya neteweyî, xebata xwe didomîne. Herweha ew pişta xwe bi hêza naqetîn ya gelê têkoşer yê Kurdistanê dibeste û ji piştgirî û piştîvaniya gişt komikên neteweyê Kurd dilniya ye.

Hêvî dike ku bi giştî hêzên li meydana xebatê yên li Kurdistanê û bi taybetî jî hêzên Kurdistanê hev bigirin. Dewakar e û bawer jî dike, ku hevgirtina hêzên Kurdistanê dê di saheya cîhanî de tesîreke mezin û girîng li ser awira giştî ya cîhanê bike û dê biserketina me ya yekcarî jî nêziktir bike.

Bijî Kurd!

Bila Bi Ser Keve Tevgera Rizgariya Kurdistanê ya Ji bo Serbixwebûnê!

Serektiya Partî Serbexoyî Kurdistan

28 – ê Gulana 1990 – î"

KELEPÇELİ DÜŞÜNCE : Dr. İSMAİL BEŞİKÇİ

Xelil Engas

Hakkında "milli duyguları" zayıflatma ve bölücülük propagandası gerekçesiyle 45 yıla kadar hapis istenen Dr. İsmail BEŞİKÇİ ile, kitapları basan Alan Yayıncılığın sorumlu müdürü Ayşe ZARAKOL'un duruşması 19 Haziran 1990 salı günü saat 16.00'da İstanbul DGM'de yapıldı.

Bilindiği gibi, yıllarca Kürtlere ve Kürt sorununa ilişkin araştırma ve yazılarından ötürü cezaevlerinde yatan Dr. BEŞİKÇİ çıktıktan sonra yazdığı **"Devletlerarası Sömürge: Kürdistan"** adlı kitabı nedeniyle 12 Mart 1990 tarihinde tutuklanıyordu. Tutuklu iken çıkan ikinci kitabı **"Bilim, Resmi İdeoloji, Devlet, Demokrasi ve Kürt Sorunu" nedeniyle "tekrar" tutuklanıyordu.**

Duruşma saati geldiğinde kalabalık bir izleyici kitlesi DGM önünde birikmişti. Ancak daha önce mahkemenin kararıyla salona alınacak izleyici sayısı 70 kişi ile sınırlandırılmıştı. Geri kalan izleyici kitlesi mahkeme dışında çevresi çevik kuvvet polisi ile çevrili olarak beklemekteydi.

Mahkeme dışında bekleşen izleyici kitlesi, Dr. İ. BEŞİKÇİ'nin tutuklu olmasını ve mahkemenin 70 kişi kararını protesto ederek, sloganlarıyla **"Kelepçeli Düşünceye"** destek veriyorlardı.

İzleyici kitlesi Kürtçe ve Türkçe; **"Bijî têkoşîna Beşikçi, Serîhildana Beşikçi! Beşikçi Lı Cem Me ye! Hocamız Beşikçi Yargılanamaz! Beşikçiye Özgürlük! Sansüre – Sürgüne Boyun Eğmeyiz!"** ve **"Kürdistan Faşizme Mezar Olacak!"** sloganlarını atıyordu. Polisin zor kullanarak izleyici kitlesini dağıtmak istemesi üzerine Sultan Ahmet Meydamna doğru slogan atarak yürüyüşe geçen izleyici kitlesine çevik kuvvet polisleri cop ve "filistin sopaları" ile saldırdı. Kitlenin taşla karşılık verdiği çatışmada birçok insan polis tarafından dövüldü ve yaklaşık 30 kişi gözaltına alındı.

Duruşmayı izlemek isteyenlerin salona alınmamasını, dövülmelerini ve gözaltına alınmalarını protesto eden avukatlar yargılama koşulları düzeltilinceye kadar duruşmalara katılmayacaklarını söyleyerek mahkemeyi terkettiler. İ. BEŞİKÇİ ve Ayşe ZARAKOL'un aynı gerekçeyle ifade vermeyi redettikleri duruşma sorgulamalar **"yapılamadan"** 25 Temmuz 1990 günü saat 15.00'e ertelendi.

KÜRDİSTAN SORUNU VE TÜRK SOLU'NUN YAKLAŞIMLARINA GENEL BİR BAKIŞ

Yekîtî Gulbaran

Kürdistan'ın içinde bulunduğu somut koşullara ve Kürdistan sorununun hem Türkiye, hem diğer 3 sömürgeci devlet İran, Irak ve Süriye için taşıdığı büyük öneme karşın, "sömürgeci ülke sol"larının ulusal sorunu henüz yerli yerine oturtamadıkları görülüyor.

Kürdistan Sömürge Mi?

Kürdistan'ın sömürge statüsü, Kürt Solu'nun hemen hemen tümü tarafından kabul ediliyor. Diğer bir deyişle, Kürt Solunun Kürdistan'ın sömürge statüsünde olup olmadığını yeniden tartışmaya zamanı yok. Çünkü, ülkemizdeki koşullar Türk Solu'nda halen süren kafa karışıklığının önünde seyrediyor. Kürt Solu ve ulusal demokratik güçler, Kürdistan'da sürece devrimci müdahale göreviyle karşı karşıya bulunuyor.

Türk Solu'nda süren sosyal–şoven anlayış, bu gün de egemenliğini sürdürüyor. Türk solu, bir yandan işola Kürt halkının "kendi kaderini tayin'e razı görünürken, bir yandan da Kürtlerin kendi öz örgütlerini yaratmalarına, dün olduğu gibi bu gün de karşı çıkıyorlar.

Kürdistanlı yurtseverler, devrimciler: günümüzde Türk Solu'yla yeniden sömürgecilik ve örgütlenme sorunlarını tartışıp, enerjisini boşa harcamak istemiyor. Bunu fırsat bilen Türk Solu'ndaki çeşitli anlayışlar, temcit pliavı gibi yine "seksiyon örgütlenme"yi, "milliyetçilik" suçlamalarını kapımıza getirip dayıyorlar. Tam bu laf cambazlıkları da sosyalizm ve enternasyonalizm adına yapılıyor.

Kuşkusuz Kürdistanlı devrimciler, bu haksız ve demokratik olmayan saldırıları karşılayacak teorik ve örgütsel birikime sahiptirler. Ancak, Kürt Solu'nun başından beri süregelen parçalı yapısı ve bugün yaşanılan dağınık durum, Türk Solu'na belli yerlerde, eskiden yapılan yanlışları bugün yeniden yineleme fırsatını veriyor.

Türk Solu'nun Karşı Tezleri !

12 Eylül öncesi Kürtlerin "ulus" olduğunu bile kabul etmekte ikircikli bir tavır sergileyen egemen ulus solu, 12 Eylül sonrası mültecilik koşullarının dayatmasıyla, bu tutumlarını bir parça olsun değiştirebildiler. Ancak Kürt Soluna karşı savunageldikleri tezler hiç değişmedi.

Bunları sıralarsak;

1– Kürt halkının kurtuluşu anti–emperyalist devrimdedir.

2– Kürdistan sömürge değildir. Çünkü Türkiye emperyalist değildir.

3– Ayrı örgütlenme milliyetçiliktir...

Kuşkusuz söylenenler bunlarla bitmiyor. Biz bazılarını alıp, bunlara ilişkin birkaç şey söylemek istiyoruz.

Kürt Soluna "milliyetçilik" suçlamasını, "sosyalizm" ve "enternasyonalizm" gibi cilalanmış sözlere sığınarak yapan egemen sol nedense, sömürgeci ülkenin proleterleri (!) olarak "enternasyonalizm" adına sömürgeci burjuva milliyetçiliğiyle savaşması gerektiğini unutuyor. Kuşkusuz bu bağlamda, ezilen ulus solunun da ezilen ulus milliyetçiliğine karşı mücadele etmelidir. Ki, biz YSK olarak "yeni Rızgariciler"le ayrı düştüğümüz 1978 ve öncesinden beri Kürt sosyalistlerinin burjuva milliyetçiliğiyle arasına kalın bir çizgi koyması gerektiğini savunmaktayız.

Kürt Soluna yapılan "milliyetçilik" suçlamasına bakıldığında, bunun Kürt örgütlerinin "asgari ve azami devrim programları"na bakılarak yapıldığı söylenebilir. YSK gibi çeşitli Kürt yapılanmaları, asgari hedeflerini "ulusal demokratik bir devrim" olarak belirlemiştir. Bu devrimin burjuva demokratik devrime tekabül edeceği açıktır. Ancak biz bunu savunurken, ulusal kurtuluş mücadelesinde önderliğin Leninist öncüde olmasının da altını çiziyoruz ve ulusal devrimi, sosyalist bir devrimin parçası olarak yorumluyoruz. Diğer yandan kesintisiz bir şekilde sosyalizme ulaşmak için öncülüğün sosyalistlerde olması gerektiğini belirtiyoruz.

Ulusal demokratik devrimin niteliği "burjuva demokratik" olduktan sonra ve Kürdistan'da sınıflı bir ülke olduğuna göre, bu devrimde çıkarı ulusal kurtuluşa tekabül eden her sınıfsal gücün (işbirlikçi burjuvazinin

dışında) bu devrim saflarında yer almasından daha doğal ne olabilir?

Buradan hareketle ulusal demokratik devrimin bir cephe örgütlenmesi eliyle yürütülmesini savunmak da bir gerekliliktir.

İşte Türk Solunun "milliyetçilik" suçlamasının "maddi temeli(!)" buradadır. Eh, biz ulusal burjuvaziyle birleşiyoruz ya.. Öyleyse vur abalıya..

Sosyalizmi sürekli bir doğmalar yığını olarak algılayanlara yeri gelmişken Lenin'in şu sözlerini anımsatmakta yarar vardır:

"...Bununla birlikte, ulusal bağımsızlık savaşında, sömürgeleştirilmiş olan ülkenin proleterleri, ulusal burjuvazi ile ittifaka sırt çevirmezler. Ama onlar hareketlerini ulusal burjuvazinin çıkarlarına da bağımlı kılmazlar. Çünkü ulusal burjuvazi, sömürgeci yabancı burjuvaziye karşı olmakla birlikte, gene de emekçilerin düşmanı olarak kalmaktadır.."

Lenin, yine "UKKTH" yapıtında şöyle devam ediyor:

"... Eğer ezilen ulusun burjuvazisi ezen burjuvaziye karşı savaşırsa, biz, her zaman ve her durumda, herkesten daha kararlı olarak bu savaştan yanayız.."

Kürt Solunun "milliyetçilik" suçlamasıyla karşılaştığı savunularından birisi de ayrı örgütlenmedir.

Ezen ulus solunun bu tutumuna bakarsak, Türk Soluyla örgütlenirsek marksist–leninist oluruz. Eh bunu yapmadığımıza göre, bizlerin payına yine "ilkel milliyetçilik" düşüyor.

Yine Kürdistan devrimini egemen ülke devrim perspektifme bağladın mı marksist–leninist, somut koşulların adeta bağırırcasına Kürtlerin egemen halktan önce kurtulabileceği gerçeğini göstermesinden hareket ediyorsan, küçük burjuva milliyetçisi olmaman işten değil. Madem öyle, Filistinli Semih El–Kasım'a tez elden haber ulaştıralım da, İsrail Komünist Partisi'nden istifa etmesin; İsrail'de devrim olduktan sonra, Filistinlilerin de kurtulacağına olan inancını yitirmesin!

Hem şu İrlandalılar da boşuna savaşmıyor mu? Onlarda beklesinler. Nasıl olsa İngiliz işçi sınıfı devrim yapacak. Eritreliler de

durdursunlar mücadeleyi..

Olmaz mı?!

Bu noktada özetle şunları söylemek mümkün: Kürt ulusu bir gerçeklik olduğuna göre; ayrı örgütlenmesi, her alanda kendi öz yapılanmalarını oluşturması nesnel bir zorunluluktur. Kürt ulusu dört parçada da egemen ulus devriminin gerçekleşmesinden önce kurtulma olanağına sahiptir.

Tüm bu anlatılanlar da yetmiyorsa, kafasını devekuşu misali kuma batırıp, Kürdistan'ın somut koşullarını tahlil edemeyen "egemen ulus solcularımız" bir de Lenin'in Gürcistan sorunundaki tavrına göz atsınlar. Stalin'in nasıl sosyal–şovenlikle suçlandığını görsünler.

Diğer yandan bir de, "Türkiye emperyalist değildir. Bu yüzden sömürgesi olamaz" diye sık sık dile getirilen absurd bir görüş vardır. Buna karşılık olarak 15. ve 16. yüzyılda dünyayı Kuzey ve Güney Kutbu'ndan başlayarak bölüşen Portekiz ve İspanyolların emperyalist olup olmadıklarına bakılmasını salık vermek istiyoruz. Sanırım bu bile yeterlidir.

Kürdün Kürde Ettiği..

Türk Solunun eskiden beri Kürtlere karşı sergiledikleri olumsuzluğu ta Şefik Hüsnü'lere dek uzatmak mümkün. Genelde Kürtlere hep tepeden bakmayı adet edinmiş bu "bilgiç" bakış pek az değişebilmektedir. Bu nedenle de Marksizmi–Leninizmi de egemen solun tekelinde görme gibi zaafiyetleri vardır. Sanki Kürtlerin alnında Marksist–Leninist olamazlar diye bir kural varmış gibi..

Kuşkusuz Kuzey Kürdistan'da bugün varolan sosyalist geleneğin 20–25 yıllık gibi kısa sayilabilecek bir geçmişi vardır. Ama Kürt ulusal demokratik güçleri (henüz beklenen çalışmaları yaşama geçirememiş olmasına karşın) TEVGER'le attıkları adımla ezen ulus solundan daha ileriye sıçrama yapmışlardır.

Hadi bunu ezen ulus solu görmüyor. Peki, Tekoşin sürecinden gelen S. Cengiz nasıl göremiyor Gelinen noktada S. Cengiz, ezen ulus solundan daha "sivri" şeyler söylüyor. Şimdiye dek bir türlü Kürtleşemeyen S. Cengiz, "ben böyle uç şeyler söylersem, aykırı şeyler savunursam, kendimden daha çok söz ettiririm" anlayışıyla olsa da sosyal–şovenizmin ve hatta "kurşun sıktığı" Kemalizmin çanağına su taşıyor. Böyle yapmakla da yanlış ve doğru iki–üç yıl öncesine dek yaptıklarını da geri almış oluyor.

S. Cengiz, Kemalizmin kuruyan çeşmesine su taşıyor... Bırakalım "**Kürdistanlı Marksist**"te söylediklerini, S. Cengiz'in "Sosyalist İşçi"nin 36 ve 37. sayılarında söylediklerine gözatalım. Bir panelde bu tümcelerin yazarı bunları S. Cengiz'e de söylemişti. S. Cengiz "bunları yıllar önce yazdım. Niye o zaman birşey demediniz" gibi bir yaklaşımda bulundu. Böylesi sakatlığı kendinden menkul şeylerin Kürdistan'da yaşam bulamıyacağını S. Cengiz "yoldaş" çok iyi bilir.

Şimdi yeri gelmişken S. Cengiz'in sakatlığı kendinden menkul söylediklerini anımsatalım.

– **"... Gerçekte ifade uygunsa üç ayrı Kürt ulusu, üç ayrı Kürdistan vardır.."**

– **"Özetle, Türkiye, İran, Irak Kürdistan'ı arasında toprak birliği yoktur."**

– **"4 Parçanın Kürtleri arasında şimdilik öteki etkenler bir yana, 1–Toprak birliği yoktur, 2–İktisadi yaşam birliği yoktur.."**

– **"Kişisel görüşüm, kültür birliğinin de mevcut olmadığı yönünde.."**

Örnekleri artırmak, S. Cengiz'in subjektif zorlamalarından başka "Zazacılık.. Alevicilik" konusundaki yanlış düşüncelerini de ele almak mümkün.

S. Cengiz'in içine düştüğü açmazı, teorik ilkelerle açıklamanın olanağı yok...Ancak insan yine de üzülüyor ve "nedir bu Kürdün Kürde ettiği?" diyesi geliyor.

Sonuç olarak, kardeş Türk devrimcilerinin Kürdistan'daki somut gerçekliği görme, "misak–ı millicilik"ten vazgeçmeleri zamanı gelmiştir. Bu hem Türk halkının, hem Kürtlerin ve hem de proletarya enternasyonalizminin yararınadır.

MUŞ PEŞMERGE KAMPINDA UYGULANAN VAHŞİ DEVLET TERÖRÜ

Azad HEVİDAR

Irak'taki Sömürgeci Baas rejimiyle son dönemlerde Fırat'ın suları, nükleer silah malzemelerinin Türkiye'de yakalanması gibi bazı bölgesel sürtüşmelere rağmen geleneksel Kürt düşmanlığının bir sonucu olarak her iki sömürgeci devlet arasında Kürt halkına karşı ittifak sürekli olarak gündemde tutulmuştur. Bu durum, Kürt halkının mücadele ettiği diğer sömürgeci ülkeler, İran ve Süriye içinde sözkonusudur.

Sömürgeci Türk Devleti, bu ittifakın bir gereği olarak peşmergelerin Irak'a dönüşünü sağlamak için Irak ajanları ile devamlı surette işbirliği yapmaktadır. Komplo üstüne komplo tertiplemektedir. Kızıltepe, Diyarbakır ve Muş kampında aynı yöntemle sırasıyla peşmergelerin ekmeklerine zehir katarak kitlesel öldürmelerle onları tehdit etmiştir. Son dönemlerde Irak'a dönüşünü hızlandırmak için adeta fiziki işkenceler peşmergelere dayatılmıştır. Özellikle Muş peşmerge kampında ulusal kişiliğini kaybetmiş Kürt işbirlikçilerinin de desteği ile peşmergelere açıcımasız baskılar uygulanmaktadır.

Peşmergelerin zaruri ihtiyaçlarının temini kasten engellenmekte, sağlık, eğitim, barınma, spor gibi insani ihtiyaçlarının giderilmesi gerçekleştirilmediği gibi, kampın çevresinde nizami savaş havası estirilerek mevziler kazdırılmakta, kazılan mevzilerde bekleyen Türk askerleri silahların namlularını sürekli olarak kamp sakinlerine doğru atış vaziyeti ile beklemektedirler. Bu durum, kampı gezen yerli ve yabancı basın mensuplarınca da tespit edilmiştir.

En son 2.6.1990 tarihinde kampta görevli askerlerin kadınlara laf atmaları ve oynayan çocukları öldüresiye dövmeleri üzerine peşmergeler karşı koymuşlardır. Karşı koyma sonucu Özel Hareket Timleri ile Muş Jandarma ve Piyade Alayı'na bağlı birlikleri kampa saldırarak 100'e yakın peşmerge kadını ve çocuğu atılan dayak sonucu yaralanmıştır. Bunun üzerine kampta yaşamın çekilmez bir hal aldığını gören kamp sakinleri kadın – kız – çoluk – çocuk ile birlikte toptan karşı saldırıya geçerek; taşla, sopa ile, kürekle Türk askeri birliklerini kamp dışına çıkararak Anayoldan şehre doğru kovalamaya başlamıştır. Vilayet merkezinde 10 kilometre mesafede bulunan kamptan şehre doğru yürüyüşe geçen peşmergeler Türk askerlerini ve polislerini önlerine katarak yaklaşık 4 kilometrelik Karasu Köprüsü'ne kadar kovalamışlardır. Silahsız Kürt peşmergelerinin bu kahramanca direnişi Muş halkında derin bir etki yaptığı gibi, sömürgeci devletin vahşini, Alay Komutanlarını ve diğer vilayet üst düzey yetkililerini telaşa düşürmüştür. Vilayet merkezine doğru peşmergelerin hızla ilerlemesini durdurmak için Türk asker ve polisi her zamanki barbar yöntemlerine başvurarak kalabalığı silahla taramıştır. Atılan ateş sonucu Dilawer TAHSİN, İkbal FETTAH, Muhammed EMER, Egit SERİ ve Temer SERİ isimli peşmergeler silahla ağır bir şekilde yaralanmışlardır. Yaralılardan Dilaver TAHSİN Diyarbakır Tıp Fakültesi hastahanesine kaldırılmış oradan da Ankara Numune Hastahanesine kaldırılmıştır: Durumu ciddiyetini korumaktadır. Ayrıca 100'e yakın kişide dipçik ve sopalarla yaralanmıştır. İlk tespite göre Muş Devlet Hastahanesinde tedavi gören Evdul AHMET, İsmail ŞAKIR, Abdulxalık NEBİ ve Qedri HEJİ isimli peşmergelerin tedavileri ise sürmektedir. Ağır yaralı olan Dilaver TAHSİN'İ, Muş Devlet Hastahanesine kucağında getiren M. Selim ŞÜKRİ isimli yakını ile ona kan vermek üzere hastahaneye gelen NEVZAT TEVFİK ve Mehmet SALİH isimli peşmergeler yakalanarak gözaltına alınmış ve sevkedildiği mahkemece tutuklanmışlardır.

Çevrede büyük etki uyandıran olaylar, basın haysiyetini gemilerin bordalarından denize atmış Türk basını tarafından örtbas edilmeye çalışıldı.

Olay anında yerel seçim nedeniyle bölgede bulunan SHP milletvekillerinden Vedat ALTUN, Ali Haydar ERDOĞAN ve Rıza YILMAZ durumu rapor ederek Muş'tan ayrılmışlardır. Muş SHP il başkanı Sırrı SAKIK hastahanede peşmergelere sahip çıktığı, işkencecileri, ilgili mercilere teşhir ettiği için: olaydan iki gün sonra, geceleyin, Muş'taki turistik Zengök Oteli'ne tahrip gücü ve ses kabiliyeti yüksek bir bomba atılmış, Meydana gelen patlama sonucu Sırrı SAKIK'ın sahibi bulunduğu bu otelde büyük çapta maddi zarar meydana gelmiştir. Ayrıca, çevrede bulunan tüm evlerin pencere ve camları kırılmıştır. Bombanın, ilerici kesimi sindirmek ve Sırrı SAKIK'ı bölgeden uzaklaştırmaya zorlamak için, **Özel Timler** tarafından atıldığı Muş'taki herkes tarafından bilinmektedir.

Tüm bu insanlık dışı baskıların acımasızca uygulandığı Kürdistan'da halk kitleleri, her geçen gün sömürgeci devletten nefret etmekte, öfkesini eyleme dönüştürmektedir. Tarihin en büyük iktisadi, sosyal ve siyasal krizini yaşayan Sömürgeci Türk Devleti her zaman olduğu gibi, bu kez de, krizin faturasını mazlum Kürt halkına ödetmenin planlarını yapıyor. Günümüz Kürdistan'ında bu planın gerçekleşmesi kolay olmayacaktır. Tüm devrimci – demokrat, yurtsever insanlara sesleniyorum: Sömürgeci devletin Kürt ulusuna dayattığı savaş karşısından uyanık ve dürüst olmaya, güçlerini birleştirmeye çağırıyorum.

Yekîtiya Sosyalîst
Rizgarî • Demokrasî • Sosyalîzm

Navnîşan:
H. B.
Br. Berwaldsvägen 21
756 50 Uppsala / Sweden